

**ROZBORY ČINNOSTI A HOSPODÁRENIA
TRENČIANSKEHO MÚZEA V TREŇČÍNE
ZA ROK 2023**

Predkladá: Mgr. Peter Martinisko
riaditeľ Trenčianskeho múzea v Trenčíne

Rozbory činnosti Trenčianskeho múzea v Trenčíne

údaje k 31.12.2023

Relevantné všeobecne záväzné právne predpisy:

- Zákon č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 126/2015 Z. z.
- Výnos Ministerstva kultúry SR z 10. augusta 2015 č. MK-2544/2015-110/11648 o podrobnostiach vykonávania základných odborných činností v múzeách a v galériách a o evidencii predmetov kultúrnej hodnoty

Relevantné interné normy:

Personálna agenda:

- Organizačný poriadok Trenčianskeho múzea v Trenčíne, platný v roku 2023

Odborná agenda:

- Depozitárny režim depozitárov v budove sídla Trenčianskeho múzea v Trenčíne a Centrálného depozitára v Novom Meste nad Váhom, platný od novembra 2016
- Smernica o postupe odbornej revízie zbierkových predmetov Trenčianskeho múzea v Trenčíne, platná od januára 2018
- Smernica o postupe odborného ošetrovania zbierkových predmetov v Trenčianskom múzeu v Trenčíne, platná od marca 2018

1) Personálne obsadenie oddelení odborných zamestnancov

Zloženie a personálne obsadenie oddelenia základných odborných činností

Pozícia	Počet funkčných miest	Personálne obsadenie
Vedúci oddelenia	1	PhDr. Richard Benech
Historik	4	Mgr. Vladimír Pinďák Mgr. Lukáš Trnkóci, PhD. Mgr. Miroslav Kotrha k 31.12.2023 1 pozícia neobsadená
Archeológ	1	Mgr. Peter Schreiber
Kunsthistorik	1	Mgr. Veronika Ďurejová
Zoológ / entomológ	1	Mgr. Martin Štefánik
Dokumentátor	3	Bc. Lenka Golejová Zlatica Chmelinová Mgr. Patrícia Sabová
Knihovník	1	Alica Krištofová
Reštaurátor	1	akad. mal. Dana Krajčová
Rodný dom Ľ. Štúra a A. Dubčeka v Uhrovci – sprievodca, pokladník	1	Lýdia Mikušová
Spolu	14	k 31.12.2023 obsadených: 13 miest

Tab. č. 1: Zloženie a personálne obsadenie oddelenia základných odborných činností

Z dôvodu sťahovania múzea z priestorov Župného domu, sídla Trenčianskeho múzea v Trenčíne (plánovaná rekonštrukcia Župného domu v rámci projektu EHMK 2026), sa činnosť zamestnancov oddelenia základných odborných činností zameriavala na presun zbierok do Centrálného depozitára v Novom Meste nad Váhom a činnosti s tým súvisiace (revízia, evidencia, balenie, presuny...) a na prieskum, obhliadky a výber náhradných depozitárnych priestorov. Ostatné činnosti, ako prednášky, výskumná, výstavná činnosť, možnosť bádania a iné, boli v roku 2023 realizované v nevyhnutnom rozsahu, príp. úplne obmedzené.

Zloženie a personálne obsadenie oddelenia Podjavorinské múzeum

Pozícia	Počet funkčných miest	Personálne obsadenie
Vedúci oddelenia	1	Bc. Samuel Rybníkar
Historik	2	Mgr. Kristína Danková, PhD. Mgr. Martin Vincurský
Archeológ	1	Mgr. Juraj Malec, PhD.
Etnograf	1	Mgr. Andrea Lazarčíková
Konzervátor	2	Bc. Martina Kosáková, DiS. Ján Zavřel
Upratovačka	1	Jana Vidová Macková
Správca depozitu	1	Mgr. Miroslava Čahojová
Stolár	1	Jaroslav Maňák
Špachtické sídlo rodu Ambro v Beckove		
Správca objektu, sprievodca, pokladník, upratovačka	1	Bc. Miroslava Oršanská (3/5 úväzok) do 30.09.2023 k 31.12.2023 pozícia neobsadená
Sprievodca, pokladník, upratovačka	1	Miroslav Kotrha (3/5 úväzok) do 31.08.2023 Eliška Vaneková (2/5 úväzok) do 31.10.2023 k 31.12.2023 pozícia neobsadená
Draškovičov kaštieľ v Čachticiach		prebieha rekonštrukcia objektu
Správca objektu, sprievodca, pokladník, upratovačka	1	k 31.12.2023 pozícia neobsadená
Sprievodca, pokladník, upratovačka	1	k 31.12.2023 pozícia neobsadená
Spolu	14	k 31.12.2023 obsadených: 10 miest

Tab. č. 2: Zloženie a personálne obsadenie oddelenia Podjavorinské múzeum

2) Nadobúdanie a odborná evidencia zbierkových predmetov (§ 9 a 10 zákona o múzeách)

V zbierkovom fonde Trenčianskeho múzea v Trenčíne sa k 31.12.2022 nachádzalo spolu **172 990** ks zbierkových predmetov. V porovnaní s rokom 2022 teda došlo k nárastu o 55 ks.

Odbor	Prírastkové čísla	Počet kusov
Archeológia	1 692	7 249
História	25 894	38 177
Etnografia	6 465	12 756
Dejiny umenia	3 849	4 509
Numizmatika	1 354	34 879
Najnovšia história	5 019	10 633
spoločenské vedy spolu	44 273	108 203
Geológia	282	296
Mineralógia	19	24
Paleontológia	23	30
Botanika	252	10 776
Zoológia	3 965	53 716
prírodné vedy spolu	4 541	64 842
SPOLU:	48 814	173 045

Tab. č. 3: Štruktúra zbierkového fondu Trenčianskeho múzea v Trenčíne k 31.12. 2023¹

Príkazom riaditeľa č. 14/2019 bola menovaná komisia na tvorbu zbierok. Za predsedu komisie bol ustanovený Mgr. Vladimír Pindák. V roku 2023 Trenčianske múzeum v Trenčíne realizovalo dve akvizície (18.05. a 30.10.2023), prostredníctvom ktorých sa podarilo získať zbierkové predmety:

Olejomalba Kameňolom v Trenčianskej Teplej autora Františka Studeného, portrét Krištofa Ugronoviča od neznámeho autora, podobizeň Ľudovíta Štúra od Ladislava Majerského, barokový lucernový hodinový stroj z 18. storočia, keramickú šálku a poháre „Zlatá Zuzana“, hudobnú skriňu Tesla 1105A Viola, Fotoaparát LOMO SMENA 8M, súbor 22 ks bábik v krojoch z oblasti Myjavy, obcí Červený Kameň, Lednica, Mestečko, Papradno, Mariková, Skačany, Dubodiel, Dolné Srnie, Jalovec, Omšenie, Valaská Belá, Zliechov a Trenčianska Teplá, časti ľudového odevu z obcí Častkovce, Považany a Moravské Lieskové (rukávce, čepce, živôtik, zástera). Počtu 55 novonadobudnutým zbierkam bolo pridelených 49 prírástkových čísel (8 história, 41 etnografia). Všetky prijaté predmety sú zaevidované v elektronickej forme Prírastkovej knihy pre spoločenské a prírodné vedy Trenčianskeho múzea v Trenčíne za rok 2023. Jeden predmet nebol komisiou na tvorbu zbierok prijatý do zbierkového fondu Trenčianskeho múzea v Trenčíne.

Celková hodnota predmetov, získaných formou kúpy a daru, je 10 338,00 Eur. Celkové finančné náklady na zakúpenie predmetov predstavujú sumu 8 780,00 Eur. Žiadosť o deakvizíciu zbierkového predmetu č. TM SV 1970/00149 - drevený luster, bola zriaďovateľom zamietnutá.

V rámci evidencie prírastkov do fondu Trenčianskeho múzea v Trenčíne sa každoročne vypracováva štatistika prijatých zbierkových predmetov za daný rok. Tieto ročné výsledky sa pripočítavajú k celkovej evidencii múzejného fondu. Získané dáta, spolu s ostatnými údajmi o činnosti múzea, slúžia ako podklady pre štatistické výkazy múzeí (AMIS, KULT 0901,

¹ Vzhľadom na nejednotnosť terminológie a priebežné zmeny v osobách kurátorov zbierok a dokumentátorov bez zachovania kontinuity toku informácií v posledných dekádach, upozorňujeme na možnosť variability obsahu jednotlivých zbierok, spôsobenú subjektívnym prístupom ku klasifikácii zbierkového predmetu do konkrétnej kategórie.

merateľné ukazovatele TNM pre TSK) i pre múzejne rozborý činností za dané obdobie, ktoré spracovávajú zamestnanci základných odborných činností Trenčianskeho múzea v Trenčíne.

Dokumentačné stredisko v priebehu posledných rokov digitalizuje evidenčné záznamy zbierok Trenčianskeho múzea v Trenčíne, ktoré sú od 40. rokov 20. storočia vedené v písomnej a strojopisnej podobe (prírastkové a evidenčné knihy, katalogizačné karty apod.) Svojou činnosťou napomáha k rýchlejšiemu vyhľadávaniu v evidencii zbierok, dobrej orientácii v muzeálnom zbierkovom fonde a bezpečnému uchovaniu zálohy záznamov.

V roku 2023 bolo zaevidovaných, z celkového počtu 120 presunov v súvislosti so sťahovaním zbierkového fondu zo Župného domu v Trenčíne do centrálneho depozitára, 60 presunov (militárie, sklo porcelán, archeológia, geológia, botanika, etnografia, umelecká história, história) s celkovým počtom zbierkových predmetov 83 834 kusov.

Do novembra 2023 slúžil na digitálnu evidenciu zbierkového fondu múzea systém ESEZ 4G (Elektronické spracovanie evidencie zbierok). Z dôvodu prechodu v roku 2024 na systém DEMZ (Digitálna evidencia múzejných zbierok) bola odborná činnosť v tejto oblasti pozastavená. Odborní pracovníci v roku 2024 absolvujú školenia na prácu v systéme DEMZ. V roku 2023 boli do systému ESEZ 4G vytvorené 3 druhostupňové záznamy z odboru umeleckej histórie. (Mgr. V. Ďurejová – H 3073, H 15 900, H 15 901). Z dôvodu závažných nedostatkov pri vytváraní záznamov 1. a 2. stupňa, bude potrebné v roku 2024 začať s opravami v DEMZ.

Dokumentačné stredisko spracováva evidenciu digitálnych fotografií. Digitálny fotografický fond, obsahujúci Trenčín a okolie, je zaraďovaný do predmetového katalógu. Vytvárajú sa tak jednotlivé skupiny, ale i celkový katalóg digitálnych fotiek. Fotografie sú uložené na digitálnych úložiskách. K 31.12.2023 bolo spracovaných 2 712 kusov fotonegatívov. Celkovo bolo zoskenovaných 7 942 negatívov.

Na základe Príkazu riaditeľa č. 62/2021 zo dňa 16.09.2021 pracovníci dokumentačného oddelenia vyhotovujú fotografické zábery, ktoré dokumentujú stavebné zmeny, úpravy historicky či spoločensky významných objektov, miest a pamiatok v Trenčianskom kraji. K fotografickému materiálu zaznamenávajú údaje a vyhotovujú podrobné popisy. V roku 2023 bola vyhotovená fotodokumentácia novej výstavby v lokalite Trenčín – Juh (Východná ulica).

Knižnica Trenčianskeho múzea v Trenčíne (vrátane priestorov v Novom Meste nad Váhom) v rámci knižničného fondu disponuje **33 728** knižničnými jednotkami; z tohto počtu má 4 683 knižničných jednotiek charakter starých tlačí (boli vydané do roku 1918) a 28 rukopisov. V roku 2023 bolo zaevidovaných 87 nových prírastkov. 30 ks sa nadobudlo kúpou, 56 ks darom a 1 ks bol predmetom výmeny. Súčasťou knižnice sú aj historické knižničné dokumenty.

V roku 2023 navštívilo knižnicu 80 bádateľov, vrátane zamestnancov múzea. Knižnica do 31.12.2023 zaevidovala spolu 417 výpožičiek, z ktorých bolo 31 absenčných a 386 prezenčných (z toho 348 výpožičiek realizovali zamestnanci múzea a 38 odborná verejnosť z externého prostredia).

3) Odborná revízia zbierkových predmetov (k § 11 zákona o múzeách)

Vzhľadom na neuspokojivý stav v oblasti odbornej revízie zbierkového fondu Trenčianskeho múzea v Trenčíne (odborná revízia v rozpore s § 11 ods. 2 zákona o múzeách nebola dlhodobo vykonávaná, následkom čoho je neistota v oblasti reálneho stavu zbierkových predmetov) v roku 2023 pokračovala odborná revízia zbierkového fondu. Z dôvodu absencií odborných revízií v minulosti a veľkým nedostatkom v odbornej revízii zbierkových predmetov,

je proces činnosti revízných komisií zdĺhavý. Komisie museli najskôr vykonať inventarizáciu zbierkových predmetov v jednotlivých depozitároch a následne porovnávať záznamy s odbornou evidenciou. V depozitároch nebol vedený lokačný zoznam, ktorý sa musel vytvárať nanovo a na základe ďalších činností spojených so sťahovaním bolo zistené, že predmety sa nachádzali mimo priestorov depozitárov. Veľké množstvo predmetov nemalo zachované označenie prírastkovým alebo evidenčným číslom, čo neúmerne predlžuje realizačný čas revízie. Nakoľko je zbierkový fond múzea rozsiahly a diferencovaný podľa niekoľko vedných odborov, revízia prebieha formou čiastkových revízií jednotlivých fondov. Čiastkové revízie vykonávali revízne komisie zložené minimálne z troch odborných pracovníkov. Vzhľadom k obmedzenému počtu odborných zamestnancov oddelenia základných odborných činností a oddelenia Podjavorinské múzeum, sú niektorí zamestnanci súčasťou viacerých čiastkových revízných komisií.

Z dôvodu nejednotnosti vykonávania odbornej revízie v múzeu, bola vydaná Smernica č. 1/2018 o postupe odbornej revízie v Trenčianskom múzeu v Trenčíne, účinná od januára 2018 a Dodatok č. 1 k Smernici č. 1/2018 účinný od decembra 2020. Z uvedeného dôvodu museli niektoré revízne komisie prehodnotiť svoju odbornú činnosť v komisii a zopakovať proces inventarizácie.

Čiastkové revízne komisie vykonávajúce revíziu v roku 2023:

Fond numizmatiky v Župnom dome

- predsedníčka komisie Mgr. Veronika Ďurejová
- v roku 2023 bolo zrevidovaných 5 157 položiek, celkovo je evidovaných 17 397 ks zbierkových predmetov
- dňom 30.05.2023 skončila platnosť príkazu riaditeľa k čiastkovej revízii

Fond archeológie – depozitár D3, v Župnom dome

- predseda komisie Mgr. Peter Schreiber
- v roku 2023 bola čiastková revízia ukončená

Fond histórie a novodobej histórie – depozitár D7, v Župnom dome

- predseda komisie Mgr. Adrián Drobňák
- v prvom polroku 2023 bolo evidovaných 1 819 ks zbierkových predmetov
- revízia bola ukončená ku dňu 30.06.2023

Fond zoológie, entomológie v Župnom dome

- predseda komisie Mgr. Martin Štefánik
- čiastková revízna komisia vyhlásená v zmysle Príkazu riaditeľa č. 68/2022 zo dňa 03.08.2022
- v roku 2023 bolo inventarizovaných 832 položiek, z toho 10 406 ks predmetov

Fond botaniky v Župnom dome PR 59/2023 z 10.08.2023 a dodatok o rozšírení členov z 19.09.2023

- predseda komisie Mgr. Peter Schreiber
- Príkaz riaditeľa č. 59/2023 z 10.08.2023 a dodatok k príkazu riaditeľa o rozšírení členov z 19.09.2023
- bola vykonaná inventarizácia 14 793 ks predmetov, revízia pokračuje v roku 2024

Fond odznakov v Župnom dome

- predseda komisie Mgr. Vladimír Pindák
- celkový počet zrevidovaných predmetov 2 368 ks

Odborná revízia predmetov v depozitároch Župného domu bola vykonávaná v náročných podmienkach. Predmety boli častokrát zanesené viazaným i neviazaným depozitom. Najmä predmety z etnografie boli napadnuté drevokazným hmyzom a plesňami, prípadne molami. Popri odbornej revízií sa v Župnom dome vykonávalo aj vypratávanie depozitárnych priestorov od zastaraných obalových materiálov, výstavných mobiliárov, rôznych faksimílií a pomocného inštaláčného materiálu. Tento stav sa od súčasného obdobia vykonávania čiastkových revízií výrazne zmenil, a to v pozitívnom zmysle. Predmety boli priebežne umiestnené do nových obalových materiálov a sú im pridelené ich chýbajúce identifikačné čísla. V súčasnosti sa zabezpečuje postupný presun zbierkového fondu do vhodnejších priestorov Centrálného depozitáru v Novom Meste nad Váhom.

Absencia označenia predmetov prírastkovým alebo evidenčným číslom komplikovala identifikáciu zbierok. Aj vzhľadom na nevhodnú akvizičnú politiku múzea v minulosti (získavali sa zbierkové predmety, ktoré nezhodnocujú zbierkový fond múzea), nebolo možné zlikvidovať niektoré predmety, ktoré do depozitáru nepatria, resp. nie sú označené prírastkovým, či evidenčným číslom. Nie je istota, či dané predmety sú alebo nie sú zbierkovými. Časť z nich bola identifikovaná, zvyšné budú vytriedené až pri záverečnej fáze odbornej revízie, kedy sa bude porovnávať odborná evidencia nerevidovaných zbierkových predmetov a neoznačené predmety z depozitárov.

4) Bezpečnosť zbierkových predmetov (k § 12 zákona o múzeách)

Trenčianske múzeum v Trenčíne, Župný dom

Zbierkové predmety sú dlhodobo uložené v depozitároch Trenčianskeho múzea v Trenčíne, v ktorých by mali byť zabezpečené vhodné mikroklimatické pomery. Depozitáre sa v roku 2023 nachádzali v sídelnej budove múzea (Župný dom) a v Centrálnom depozitári v Novom Meste nad Váhom.

Z dôvodu uvoľnenia priestorov Župného domu pre potreby rekonštrukcie, boli zbierkové predmety formou presunov umiestnené v centrálnom depozitári. Problémom depozitárov a výstavných priestorov v Župnom dome bola vlhkosť, zastaranosť mobiliáru, elektroinštalácie, nízka kapacita a tým zhoršená manipulácia so zbierkami a prehľad o nich, čo malo vplyv aj na kvalitu a čas revízií.

Pre zlepšenie mikroklimatických podmienok boli v I. polroku 2023 zakúpené odvlhčovače a germicídne žiariče. V priestoroch expozícií Trenčianskeho hradu boli novými vykurovacími zariadeniami zabezpečené prijateľné teplotné podmienky. V ilešháziavskej obrazovej galérii sú vo vybraných výstavných priestoroch používané zvlhčovače na dosiahnutie vyšších hodnôt vlhkosti.

Ako pozitívum sťahovania zbierkových predmetov vnímame aj možnosť celkového vypratania priestorov Župného domu, čo umožnilo lepšiu kvalitu revízií a prehľad o zbierkovom fonde. Zbierkové predmety, vystavené v expozícii Župného domu z oblasti etnografie, zoológie, histórie, archeológie a umeleckej histórie, boli demontované, ošetrované, presunuté do depozitárov,

resp. pripravené na presun v nasledujúcom roku. Z dôvodu veľkého rozsahu zbierok odboru etnografie, budú presuny pokračovať aj v prvých mesiacoch roku 2024.

Pracovníčka knižnice za pomoci kolegov uložila v rámci príprav na sťahovanie do škatúl celý fond múzejnej knižnice v počte 28 281 knižných jednotiek, čo činí 550 škatúl v celkovej hmotnosti takmer 16 500 kg. Pre rok 2024 zostáva presun zbierok odboru zoológia, umelecká história a sčasti história (nábytok), knižnica, ktoré budú presunuté do nových dočasných depozitárov.

V období od septembra do decembra r. 2023 bol realizovaný prieskum a fyzické obhliadky priestorov, vhodných ako dočasný depozitár pre predmety, ktoré z kapacitných dôvodov nie je možné umiestniť v centrálnom depozitári. Na základe obhliadok priestorov v Novom Meste nad Váhom, Prievidzi, Handlovej, Ilave, Dubnici nad Váhom a Trenčíne, bolo vybraných šesť relevantných ponúk, z ktorých podmienky bezpečnosti zbierok v celom rozsahu spĺňala jediná ponuka. Ostatné ponuky by si vyžadovali ďalšie finančne a časovo nákladné zásahy. Výsledky prieskumu boli predložené Trenčianskemu samosprávnemu kraju.

Počas činnosti čiastkových revízií dochádzalo k uloženiu predmetov do nových obalových materiálov, ktoré majú zabrániť mechanickému poškodeniu. Pri predmetoch citlivých na svetlo boli zvolené svetlu nepriepustné obaly.

Poškodené sklenené fotografické platne, evidované v samostatnom zozname, boli skenované aj s odlomeným časťami, aby bol viditeľný rozsah poškodení. Ostatné sklenené fotografické platne s poškodenými časťami boli uložené do plastových boxov. Celkovo poškodených záberov je 247 ks. Konečným krokom bude konzervovanie a reštaurovanie poškodených sklenených fotografických platin.

V marci 2022 bol aktualizovaný Plán ochrany zbierkových predmetov Trenčianskeho múzea v Trenčíne. V zmysle Metodického pokynu č. 2/2016 na ochranu dedičstva v krízových situáciách bol vypracovaný nový Zoznam zbierkových predmetov. Taktiež vzhľadom k zmenám umiestnenia niektorých zbierkových predmetov a zmene prístupov k miestu uloženia zbierkového fondu, bol vypracovaný nový evakuačný plán. Zároveň boli doplnené ochranné prostriedky a materiál na presun zbierok a evakuačného tímu. Z dôvodu zmien v súvislosti so sťahovaním zbierok, bude potrebné vypracovať nový Depozitárny poriadok.

Rozbor činností oddelenia Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom

Prevádzka pobočky Podjavorinské múzeum sa po predchádzajúcej rekonštrukcii kúrenia a maľovania priestorov, dostala do bežnej prevádzkovej činnosti, najmä v oblasti činností spojených s prezentáciou - bola obnovená výstavná a prednášková činnosť. Zároveň bol revidovaný plán výstav a sprievodných podujatí, pričom jedným z cieľov bolo previazať prezentačné aktivity oddelenia Podjavorinské múzeum so samosprávami miest a obcí, v ktorých sa pobočky tohto oddelenia nachádzajú.

Výstava *760. výročie prvej písomnej zmienky o Novom Meste nad Váhom* priniesla širšiu spoluprácu s mestom Nové Mesto nad Váhom (previazanie s oslavami výročia prvej písomnej zmienky) a zároveň so Štátnym archívom v Trenčíne (výpožička historických listín). Počas osláv bolo Trenčianske múzeum v Trenčíne oficiálnym partnerom programu a aktivity, vo forme odborných prednášok, boli prístupné verejnosti počas víkendu.

Výstava *Biblické príbehy na poštových známkach* priniesla širšiu spoluprácu s Mestským

kultúrnym strediskom v Novom Meste nad Váhom v podobe prepojenia s Festivalom židovskej kultúry v Novom Meste nad Váhom a prepojenia so sprievodnými aktivitami v rámci projektu rekonštrukcie Draškovičovho kaštieľa v Čachticiach (odborné prednášky o regionálnych dejinách Židov).

Výstava *Tradičné ovocinárstvo – zabudnuté stromy* priblížila metódy a postupy pri tradičnom pestovaní rôznych ovocných drevín a spracovanie ich plodov na sekundárne produkty, ako sušené ovocie, lekvár, pálenka a pod. Termín výstavy opäť reflektoval kultúrne dianie v Novom Meste nad Váhom a vernisáž sa konala v prvý deň Novomestského jarmoku.

Výstava *Odsúdený k večitej žízni – život a dielo Jána Smreka* mala za cieľ priblížiť verejnosti v rámci 125. výročia jeho narodenia, životný osud a tvorbu tohto významného slovenského poetika. Ťažiskom výstavy boli doposiaľ nevystavené zbierkové predmety z pozostalosti po Jánovi Smrekovi, doplnené o diela z oblasti vizuálneho umenia so Smrekovou podobizňou.

V duchu prepájania kultúrneho diania sa realizovali aj sprievodné podujatia, ako *Deň otvorených dverí v Podjavorinskom múzeu*, ktorého nosná téma *Nevidieť neznamená nevedieť* priniesla návštevníkom možnosť nazrieť do nie bežne prístupných priestorov Podjavorinského múzea a zároveň tak hlbšie poznať múzejné činnosti. Zároveň sa haptickou výstavou priblížili zbierkové predmety nevidiacim a slabozrakým.

Podjavorinské múzeum zareagovalo aj na výzvu Pamiatkového úradu Slovenskej republiky zúčastniť sa podujatia *Európske dni archeológie 2023*, v rámci ktorého prebiehal cez víkend cyklus odborných prednášok z oblasti archeológie a histórie Nového Mesta nad Váhom a okolia.

Záver roka sa niesol v tradičnom adventom duchu, kedy v priestoroch Podjavorinského múzea vystúpil folklórny súbor počas podujatia *Adventné potulky mestom*. Podjavorinské múzeum rozšírilo svoje aktivity o prednášku o novomestskom podzemí, kurátorsky výklad výstavami a sprístupnenými betlehemami a o svetelnú výzdobu niektorých vybraných priestorov.

V druhom polroku bola činnosť oddelenia ovplyvnená sťahovaním Trenčianskeho múzea v Trenčíne zo svojej sídelnej budovy v Župnom dome, kedy boli konkrétni zamestnanci zapojení do systematického presúvania zbierkových predmetov najmä do centrálneho depozitára.

Výraznou zmenou v správe majetku Trenčianskeho samosprávneho kraja bolo zbúranie objektov, nachádzajúcich sa za budovou Podjavorinského múzea, ktoré boli v havarijnom stave (spadnutý obvodový múr, narušená statika krovu, prepadnutá podlaha podkrovia). Ďalšími výraznými technickými nedostatkami na budove Podjavorinského múzea je vlhké murivo v suteréne a na prízemí, v dôsledku čoho degradujú omietky a farba, ktoré sa fragmentujú a opadávajú, čo znečisťuje priestory a zvyšuje prašnosť. Nevyhovujúci stav okien spôsobuje úniky tepla, prejavujúce sa na spotrebe energií a narušení mikroklimatických režimov interiérov. Z uvedených dôvodov nie je možné dosiahnuť požadované mikroklimatické podmienky pre zbierkové predmety a tak preventívna odborná ochrana zbierkových predmetov nie je adekvátne zabezpečená.

Osobitý zreteľ si zaslúži Draškovičov kaštieľ, v ktorom sa aj odborní zamestnanci Trenčianskeho múzea v Trenčíne pravidelne stretávali počas kontrolných dní, za účelom dohľadu nad správnym a včasným postupom stavebných prác. Mimo kontrolné dni konzultovali výber, obstaranie, inštaláciu konkrétnych stavebných častí (podlaha, svietidlá a podobne), alebo obstarávali položky, nevyhnutné pre chod pobočky.

Centrálny depozitár

Centrálny depozitár v Novom Meste nad Váhom je samostatné špecializované pracovisko, ktoré slúži na trvalé odborné uloženie zbierkových predmetov. Objekt je vybavený technikou a príslušenstvom na úpravu klimatických podmienok (odvlhčovače, zvlhčovače, klimatizácia, kúrenie, UV fólie na oknách), špeciálnym regálovým systémom pre lepšie uloženie zbierkových predmetov a aktívnym bezpečnostným ochranným systémom proti krádežiam a požiarom (elektronický zabezpečovací systém a elektrická požiarne signalizácia). Zvýšenú bezpečnosť taktiež zabezpečujú aj rôzne prvky pasívnej ochrany – dvere, mreže, zámky. Centrálny depozitár tak poskytuje zbierkovým predmetom optimálne klimatické, svetelné a bezpečnostné podmienky.

Mikroklimatické podmienky v jednotlivých miestnostiach depozitára, kde sú uložené zbierkové predmety, sú nastavené tak, aby vyhovovali uloženému spektru materiálov s minimálnou prípustnou relatívnou vlhkosťou a odporúčanou teplotou. Za týmto účelom sú selektívne púšťané zariadenia pre úpravu mikroklimatických podmienok. Počas vykurovacej sezóny je to ústredné kúrenie s nastaviteľnými termoregulačnými hlaviciami na radiátoroch a vzduchotechnika v spolupráci so zvlhčovacím zariadením. Počas letného obdobia je púšťaná klimatizácia a podľa potreby aj zariadenia na odvlhčenie vzduchu.

Ďalšie technické či servisné práce vykonané v priestoroch centrálneho depozitára v roku 2023:

- oprava nefunkčných vypínačov
- revízia kúrenia, kotla a komína
- revízia elektrických zariadení
- revízia výťahu
- denné, mesačné a štvrťročné kontroly elektrickej požiarnej signalizácie
- týždenné kontroly výťahu
- oprava elektromerového rozvádzača
- deratizácia objektu
- protipožiarna kontrola objektu a dokumentácie
- ročná kontrola elektronického zabezpečovacieho systému

Správa zbierkových predmetov

Po skončení čiastkových revízií, ktoré v Centrálnom depozitári v Novom Meste nad Váhom prebiehali v predošlých rokoch, sa v prvom polroku 2023 pokračovalo v evidenčnej práci so zbierkovými predmetmi. V rámci postrevíznych procesov sa na základe výsledkov z porovnaných revíznych záznamov, nielen z fondu etnografie, ale aj z fondu histórie, pokračovalo doznačovaním zbierkových predmetov prírastkovým a evidenčným číslom spôsobom, aký určuje múzejná legislatíva a interné odborné smernice.

Za vykazované obdobie sa v rámci vyššie uvedených postrevíznych procesov spracoval fond etnografie (401 záznamov) a Fond histórie (634 záznamov).

Práce na doznačovaní predmetov na určitý čas prerušili aktivity, súvisiace s organizáciou výstav pre návštevníkov. Neskôr boli, z dôvodu rekonštrukcie Župného domu v Trenčíne, pozastavené úplne, nakoľko prioritou oddelenia Podjavorinského múzea, ku ktorému prislúcha aj centrálny depozitár, sa stalo vysťahovanie zbierkových predmetov zo sídelnej budovy Trenčianskeho múzea. Po ukončení sťahovania sa do ďalšieho obdobia počíta s pokračovaním postrevíznych procesov, ktoré by mali postupne obsiahnuť všetky fondy, nie len vyššie spomenuté fondy.

Vo vykazovanom období bolo za účelom odborného ošetrovania z centrálneho depozitára

vydaných 72 ks zbierkových predmetov, pričom ďalších 6 ks bolo z dôvodu veľkých rozmerov konzervátorom a reštaurátorkou ošetrovaných priamo v priestoroch centrálného depozitára. Jednalo sa predovšetkým o očistenie a konzervovanie zbierkových predmetov pred ich vystavením.

Za účelom výstav bolo vypožičaných 340 ks zbierkových predmetov a na výskumné účely vydaných 667 ks zbierkových predmetov, čo spolu s ošetrovanými predmetmi predstavuje celkovo 1 079 ks zbierkových predmetov, vydaných z centrálného depozitára.

Všetky skutočnosti o odborných ošetrovaniach, výpožičkách, vráteniach či presunoch zbierkových predmetov, sú zaznamenané v elektronickej aj fyzickej Knihe pohybu zbierkových predmetov a v elektronickej Knihe presunu zbierkových predmetov.

Pre zlepšenie evidencie a uloženia zbierkových predmetov sa pokračovalo v spätnom priradovaní presného umiestnenia v Lokačnom poriadku centrálného depozitára predmetom, ktoré už boli v depozitári uložené a zároveň sa priradovála lokácia zbierkových predmetov, ktoré v rámci presunov boli do centrálného depozitára privezené na trvalé uloženie. Z dôvodu veľkého objemu sťahovaných zbierkových predmetov zo Župného domu do centrálného depozitára a krátkosti času, nebolo možné v danom roku lokalizovať všetky presťahované zbierkové predmety. S postupným dopĺňaním sa bude preto pokračovať v roku 2024.

Lokačný poriadok je vypracovávaný v súlade s depozitárnym režimom Trenčianskeho múzea v Trenčíne. Za vykazované obdobie bola priradená lokácia 16 866 ks (z celkovo zapísaných 37 227) zbierkových predmetov a iných predmetov kultúrnej hodnoty.

Z už spomínaného dôvodu rekonštrukcie Župného domu v Trenčíne bola intenzita presúvania zbierkových predmetov v roku 2023 do centrálného depozitára veľmi vysoká. Dokazuje to počet trvale uložených predmetov, pochádzajúcich z fondu archeológie, histórie, umeleckej histórie, etnografie, numizmatiky a geológie – celkovo 51 229 položiek.

V rámci lepšieho uloženia zbierkových predmetov a vytvorenia miesta pre tieto presuny, bol v prvej polovici roka dokončený presun textilu z fondu etnografie z m.č. 109 do m.č. 203, ktorá bola pôvodne určená pre botaniku. Textil, ktorý bol nevhodne uskladnený v nepriedušných plastových vreciach a starých krabiciach je v súčasnosti uložený v zásuvkách. Rovnako tak bol do m.č. 203 z veľkej časti popresúvaný textil z fondu histórie. V nadchádzajúcom období je ešte potrebné doplniť v tejto miestnosti závesný regálový systém, ktorý bude slúžiť najmä na lepšie uloženie vlnených kabátov a kožených číziem a zároveň bude nutné zaobstarať na textil špeciálne ochranné obaly.

Miestnosť č. 209 bola v priebehu druhého polroka taktiež dopĺňaná zbierkovými predmetmi z fondu etnografie. Jednalo sa najmä o predmety, vyhotovené z dreva, kovu, prútia a slamy. Nakoľko v m.č. 209 hrozí riziko napadnutia zbierkových predmetov drevokazným hmyzom, aby sa predišlo ich znehodnoteniu, plánuje Trenčianske múzeum v Trenčíne v blízkej budúcnosti plošné ošetrovanie celej miestnosti pomocou fumigácie. Tento spôsob nie je na Slovensku bežný, odborní zamestnanci oddelenia Podjavorinského múzea sa o celom procese informovali v Tekovskom múzeu v Leviciach, kde toto ošetrovanie vykonávajú pravidelne. Zatiaľ sa v ochrane zbierkových predmetov pokračuje s preventívnymi opatreniami – udržiavanie relatívnej vlhkosti okolo 45%, monitorovanie činnosti drevokazného hmyzu, priebežné konzervovanie najviac poškodených zbierkových predmetov.

Počas sťahovania zbierkových predmetov do centrálného depozitára sa postupne zaplňala aj m.č. 104, ktorá pôvodne slúžila pre uloženie archeologických nálezov. Pretože veľkú časť z nich tvoria nálezy keramiky, z materiálového hľadiska sem boli počas roka presunuté aj zbierkové

predmety z iných fondov. Ide o tehly a kachlice z fondov etnografie a histórie a o zbierky nerastov a hornín z fondov geológie a prírodných vied. Zároveň tu bolo vyčlenené miesto na postupné presúvanie keramických zbierkových predmetov, patriacich do fondu etnografie.

Veľké a ťažké kamenné články, ktoré boli v m.č. 104 dočasne uložené na drevených paletách, budú postupne preložené na plastové palety, z dôvodu zníženia možnosti napadnutia drevokazným hmyzom.

5) Odborná ochrana zbierkových predmetov (k § 13 zákona o múzeách)

Odborné ošetrovanie zbierkových predmetov bolo v roku 2023 zabezpečované interne zamestnancami odd. základných odborných činností a oddelenia Podjavorinské múzeum. Múzeum disponuje reštaurátorkou, členkou Komory reštaurátorov Slovenskej republiky, ktorej špecializácia je reštaurovanie tabuľovej maľby a závesného obrazu na plátne alebo inom nosiči. Dvaja pracovníci na pozícii konzervátor zabezpečujú konzervovanie viacerých materiálových skupín, hlavne dreva a kovu, jeden z nich reštaurovanie nábytku zo zbierok Trenčianskeho múzea v Trenčíne za asistencie múzejného stolára.

V roku 2023 bolo odborne ošetrovaných 133 ks predmetov. Z toho bolo 116 kusov predmetov konzervovaných a 17 reštaurovaných. Našimi internými zamestnancami bolo zreštaurovaných 7 ks predmetov a externe 10 kusov.

Reštaurované predmety internými reštaurátormi:

- NR 18/2022: Zásobnica maľovaná / Kosáková Martina
- NR 1/2023: Kláštorňá práca, rámik prírodný / Krajčová Dana
- NR 2/2023: Park v Zemianskom Lieskovom, akvarel na papieri/Krajčová Dana
- NR 3/2023: Betlehem / Kosáková Martina (1. fáza reštaurovania)
- NR 3/2023: Betlehem / Krajčová Dana (2. fáza reštaurovania)
- NR 4/2023: Listina o udelení zemianstva, rám / Krajčová Dana
- NR 5/2023: Ženy pod krížom, rám / Krajčová Dana.

Reštaurované predmety externými reštaurátormi:

- NR 1/2022: Zbierkové predmety z majetku Trenčianskeho múzea v expozícii budovy Karnera sv. Michala v Trenčíne: Božie oko, kľachiaci anjel, anjel / Šumaj Martin,
- NR 2/2022: župné hodiny / Šumaj Martin
- NR 16/2022: zástava cechová, smútočné prikrývadlo / Blonská Anna
- NR 17/2022: zakladacia listina trenčianskej židovskej synagógy / Němečková Barbora
- NR 19/2022: Kniha: Hauszpostilla - Doct. Martini Lutheri Hauss-Postill / Němečková Barbora
- NR 20/2022: Kniha: Lamberti Hortensij Montfortij ENARRATIONES in sex priores libros Aeneidos Vergilianiae / Němečková Barbora
- NR 21/2022: Kniha: Neuwe Practica Iuris und Formulen Oder Concepten allerley / in zwen Theil abgetheilet. Auswelchen der erst in sich begreiffe die Practict / Němečková Barbora
- NR 22/2022: Kniha: Homeri poetae clarissimi Odyssea / Němečková Barbora.

V roku 2023 boli prijaté reštaurované zbierkové predmety a predmety z knižničného fondu múzea, ktoré nie sú zbierkovými predmetmi. Fond na podporu umenia (FPU) finančne podporil reštaurovanie:

- troch barokových sôch
- zakladacej listiny židovskej synagógy v Trenčíne
- cechovej prikrývky z 19. storočia
- kníh z knižnice Trenčianskeho múzea v Trenčíne

Po podaní nových žiadostí boli Fondom na podporu umenia finančne podporené žiadosti na reštaurovanie:

- asambláží z 19. storočia
- portrétu z pozostalosti Ľudovíta Jesenského

Pracovníci oddelenia základných odborných činností majú tiež odborný dohľad nad expozíciami a zbierkovými predmetmi na Trenčianskom hrade, v objektoch Katov dom, Karner/Kostnica sv. Michala, Rodný dom Ľ. Štúra a A. Dubčeka v Uhrovci, Draškovičov kaštieľ v Čachticiach, Šľachtické sídlo rodu Ambro v Beckove. Vykonávajú v nich pravidelné kontroly stavu zbierkových predmetov a mikroklimatických podmienok.

Na Trenčianskom hrade bolo realizované zabezpečenie kontroly mikroklimatických podmienok za pomoci meracích zariadení, ktoré dokážu cez online prostredie na webových stránkach sprístupňovať aktuálne dáta. Dostupné sú aj prehľadné grafy, ktoré umožňujú vidieť priebeh podmienok v jednotlivých expozičných priestoroch. Vďaka tomu je možné rýchlo reagovať na nevhodnú zmenu a odvrátiť tým poškodenie zbierok.

Dňom 1.1.2021 vošiel do platnosti Príkaz riaditeľa č.59/2020, ktorým sa zabezpečila pravidelná kontrola zbierkových predmetov, dlhodobu t.j. najmenej 12 mesiacov vypožičaných a tých, ktoré sú vystavené v expozičných priestoroch a pobočkách Trenčianskeho múzea v Trenčíne. Kontroly sa vykonávajú minimálne raz ročne, aby sa zistili podmienky uloženia a zabezpečenia zbierkových predmetov a identifikácia možných rizík, súvisiacich s ich ochranou. Reštaurátori a konzervátori, spolu so zodpovednými odbornými zamestnancami uskutočnili fyzickú kontrolu a zhodnotili stav vystaveného zbierkového fondu a priestory, v ktorých je prezentovaný. Na základe kontrol boli vykonané príslušné kroky na odstránenie prípadných nedostatkov, ktoré boli zistené. Stav zbierkového fondu možno z väčšej časti hodnotiť ako uspokojivý. S kontrolou expozičných priestorov a vypožičaných zbierok sa pokračovalo aj v roku 2023. Z dôvodu vyťaženia odborných pracovníkov so sťahovaním zbierok, budú správy z kontrol predložené do konca mesiaca február 2024.

6) Vedecko-výskumná činnosť (k § 14 zákona o múzeách)

Trenčianske múzeum v Trenčíne je od roku 2015 držiteľom oprávnenia Ministerstva kultúry SR na vykonávanie archeologického výskumu. Múzeum v roku 2023 realizovalo 13 terénnych archeologických výskumov. Vedúci výskumov, Mgr. Peter Schreiber a Mgr. Juraj Malec PhD., po vykonaní výskumov vyhotovili príslušnú dokumentáciu.

Archeologické výskumy:

1. VD Beluša IBV, cestná komunikácia (terénny výskum, nálezová správa)
2. VD Trenčín – hrad, výkopové práce na vedení bleskozvodu, rok 2022 – 2023, (terénny výskum, nálezová správa)
3. VD Trenčín – hrad, rekonštrukcia prístupovej cesty, (terénny výskum, nálezová správa)
4. VD Trenčín, archeologický výskum, rekonštrukcia meštianskych domov č. 32 a 7071 v Trenčíne, rok 2023 (výskum prebieha, vedúci výskumu: Mgr. Schreiber)

5. VD Čachtice – Draškovičov kaštieľ (sledovanie výkopových prác, preskúmavanie zachytených situácií; otvorený)
6. VD Nové Mesto nad Váhom – Samostatne stojaci rodinný dom (sledovanie výkopových prác; ukončený)
7. VD Dolné Srnie – IBV Dolinečka, novostavba (predstihový sondážny výskum, preskúmanie zachyteného archeologického osídlenia; ukončený)
8. VD Chocholná-Velčice, Objekty pre bývanie a rekreáciu Chocholná-Velčice (predstihový sondážny výskum, preskúmanie zachyteného archeologického osídlenia; ukončený)
9. VD Trenčianska Turná – Hámre, Autoštýl (predstihový sondážny výskum; ukončený)
10. VD Trenčiansky hrad – Batéria (kavalier), č. ÚZPF 1345/59, Nádvorie hradné IV (dolné nádvorie), č. ÚZPF 1345/64 (predstihový sondážny výskum, ukončený)
11. VD Hrad Beckov – juhozápadná bašta Západného paláca (predstihový sondážny výskum; ukončený)
12. VD Nové Mesto nad Váhom - Kanalizačná prípojka, rekonštrukcia, objekt mestskej polície (sledovanie výkopových prác; ukončený)
13. VD Trenčín – Polyfunkčný objekt A-PLATZ, Nám. sv. Anny (sledovanie výkopových prác, preskúmavanie zachytených situácií; otvorený).

Ďalšia vedecko-výskumná činnosť:

Mgr. Kristína Danková PhD.

- vedecký výskum zbierkových predmetov (vyhľadávanie a štúdium listín), týkajúcich sa Nového Mesta nad Váhom, nachádzajúcich sa v priestoroch Podjavorinského múzea za účelom prípravy prednášky a výstavy
- preklad listiny z latinského jazyka do slovenského jazyka prvej písomnej zmienky o Trenčianskej Závade, mestskej časti mesta Nemšová
- vedecký výskum zbierkových predmetov (vyhľadávanie, triedenie a štúdium) z pozostalosti po Jánovi Smrekovi, za účelom prípravy prednášky a výstavy

Mgr. Adrián Drobňák

- Politická kariéra A. Dubčeka v trenčianskej regionálnej tlači
príspevok/štúdiá v zborníku Trenčianskeho múzea v Trenčíne
- Prírodovedný spolok župy Trenčianskej, *Korešpondencia medzi Karolom Brančíkom a Jozefom Ľudovítom Holubym*
príspevok/štúdiá v zborníku Trenčianskeho múzea v Trenčíne

Alica Krištofová

- dejiny Židovskej náboženskej obce Trenčín a jej kultúrne a spoločenské aktivity na stránkach dobovej tlače (na základe výskumu slovenskej, nemeckej a maďarskej staršej regionálnej tlače)
- knižné zbierky šľachtických rodov na Považí (na základe pasportizácie osobných a rodových knižníc príslušníkov šľachty v regióne Považia)
- spolupráca so Slovenskou národnou knižnicou v Martine v rámci celoslovenskej pasportizácie, evidencie a ochrany historických knižničných dokumentov a fondov (ďalej len HKDaF) v rámci národného programu komplexnej ochrany HKDaF, ktorý realizuje Odbor správy HKDaF.

Slovenská národná knižnica - Odbor správy HKDaF je gestorom a metodikom pre všetky inštitúcie, ktoré vlastnia tento typ dokumentov. Tento projekt prebieha v dvoch líniiach. Prvá línia má celoslovenský charakter a zaoberá sa výskumom slovacík, zachovaných na území Slovenska. Druhá realizuje výskum v medzinárodných súvislostiach a zhromažďuje a vyhodnocuje zásadné informácie o výskyte, počtoch, stave a využívaní slovacikálnych dokumentov za hranicami Slovenskej republiky. V rámci tohto dlhoročného projektu bola mapovaná slovacikálna literatúra. Priebežne boli spracovávané slovacikálne dokumenty (staré tlače do roku 1925) z autorského, územného a obsahového hľadiska, vytvorený elektronický katalóg

- vytváranie elektronického katalógu osobností, a to biografickej dokumentácie reprezentantov slovenskej a zahraničnej národnej kultúry, umenia, vedy, techniky, spoločenského a politického života ako pramenná báza výskumnej, edičnej a informačnej činnosti
- vytváranie databázy odborných článkov, týkajúcich sa Trenčína, ako podklad pre regionálnu bibliografiu; do súpisu sú zaradené dokumenty, týkajúce sa mesta Trenčín po obsahovej stránke, z typologického hľadiska – zborníky, regionálne noviny a časopisy, regionálni sprievodcovia, z chronologického hľadiska je výber dokumentov ohraničený rokom 1900 až po súčasnosť

Mgr. Andrea Lazarčíková

- interview k téme ovocinárstvo – varenie lekváru a k téme tradičný ľudový odev z Moravského Lieskového; použitá technika: nahrávanie rozhovoru; spolupráca s Máriou Zámečníkovou
- Ovocný strom a škôlka drevín v Moravskom Lieskovom - interview k téme ovocinárstvo, tradícia ovocinárstva v regióne, výsadba drevín; fotografovanie v teréne (ovocné škôlky); použitá technika: nahrávanie rozhovoru; spolupráca s Ing. Jánom Veselým
- Pálenica v Bošáci. Tradičné spracovanie sliviek a ovocia v regióne, pálenie alkoholu; použitá technika: nahrávanie rozhovoru; spolupráca s Tomášom Kaššovičom
- OLD HEROLD, s. r. o.. Tradícia spracovania ovocia v Slovlik; spolupráca s Natáliou Ambrosovou

Mgr. Juraj Malec, PhD.

- mapovanie a dokumentovanie dochovaných historických podzemných priestorov v rámci historického centra Nového Mesta nad Váhom

Mgr. Vladimír Pind'ák

- dejinné súvislosti spojené s držiteľmi Trenčianskeho hradu v rokoch 1534 – 1594, Magdaléna Sékeli, Alexej Turzo (rodinní príslušníci), Imrich III. Forgáč, Katarína Zrínska, Katarína Sidónia Sasko-Lauenburská (rodinní príslušníci) a iní – osobnosti, rody, genealógia, životné osudy, prepojenie s fondom archeológie – nálezy z Trenčianskeho hradu
výstup: prednáška (príprava), príspevok (príprava, rešerš zdrojov), mediálny výstup, scenár expozície, bádateľské účely
- Hedviga Tešínska – osobnosť, majiteľka Trenčianskeho hradu v 16. storočí, stavebná činnosť, rod Zápoľských; odborný výstup: prednáška, podklady pre oddelenie marketingu TNM, mediálne výstupy – RTVS atď., scenár expozície, bádateľské účely

- architektonicko-historický výskum Trenčianskeho hradu a mesta Trenčín 11. - 20. storočie – stavebná činnosť v jednotlivých časových etapách, konzultácie s *casteológom* Martinom Bónom, obdobie 1290 – 1321, mestské opevnenie
výstup: prezentácia v pripravovaných aplikáciách múzea, zborník Trenčianskeho múzea – Matúš Čák Trenčiansky 1321-2021, mediálny výstup, scenár expozície, bádateľské účely
- zbierkové predmety vo fonde Trenčianskeho múzea v Trenčíne – barokové hodiny, zakladacia listina synagógy, cechová prikrývka cechu mlynárov, kozmetický kufor/nesesér – majiteľka Leontína Kronstein/Schlesinger, kamenné články, pieskovcové erby majiteľov Trenčianskeho hradu, nálezy skla (vitráže) z TN hradu, gotické (pernštejnské) dvere zo ZF, archeologické predmety – gotické kľúče, ostrohy, koč/drožka; rešerš zdrojov, výskum/bádanie, spracovanie proveniencie, podklady k zbierkovým predmetom, podklady k expozícii – zoznam, stanovenie podmienok na prezentáciu, dohľadanie zbierkových predmetov bez viditeľného označenia identifikačným číslom v evidencii zbierok Trenčianskeho múzea v Trenčíne
výstup: libreto/scenár expozície, mediálny výstup, príspevky na oficiálnych stránkach múzea
- mestský kat, zločinnosť, justícia/spravodlivosť v meste Trenčín 16.-19. storočie – rešerš zdrojov, výskum/bádanie, spracovanie podkladov
výstup: spracovanie príspevkov/rozhovorov do médií, podklady k expozícii, aktivity odd. marketingu – nočné prehliadky
- Cechy a cechové spoločenstvá v 16.-19. storočí – rešerš zdrojov, výskum/bádanie, spracovanie podkladov
výstup: spracovanie príspevkov/rozhovor do médií, podklady k zbierkovým predmetom, podklady k expozícii, aktivity marketingu Trenčianskeho múzea v Trenčíne
- podklady k identifikácii navrhovaných predmetov kultúrnej hodnoty do akvizície – obraz Matúša Čáka, datovanie obrazu na základe dobovej zbroje, štúdium odborných výstupov
- zbierkové predmety – predmety židovského pôvodu v zbierkovom fonde Trenčianskeho múzea v Trenčíne, spolupráca so Židovským kultúrnym inštitútom, určenie proveniencie vybraných predmetov, spôsob nadobudnutia Trenčianskym múzeom v Trenčíne, podklady k darcom a predajcom zbierkových predmetov, datovanie – zostavenie zoznamu zbierkových predmetov

7) Sprístupňovanie zbierkových predmetov a zbierok (k § 15 zákona o múzeách)

Výstavná činnosť je jednou zo základných foriem sprístupňovania zbierkových predmetov, ktorej Trenčianske múzeum v Trenčíne venuje osobitnú pozornosť. V roku 2023 múzeum zrealizovalo vlastné výstavy a tiež výstavy v spolupráci s inými inštitúciami, ktoré odborne zastrešili vedeckí pracovníci Trenčianskeho múzea v Trenčíne:

- 6.10.2022 – 31.1.2023: **Retro výstava (60. – 80. roky 20. storočia)**
kurátor výstavy Mgr. Kristína Danková, PhD.
- 17.10.2022 – 30.4.2023: **145. výročie vzniku Prírodovedného spolku župy Trenčianskej**

kurátor a realizátor výstavy Mgr. Martin Štefánik, Mgr. Lukáš Trnkóci, PhD.,
Mgr. Adrián Drobňák, Bc. Lenka Golejová, Bc. Patrícia Lipková

- 17.10.2022 – 30.4.2023: **Premený Trenčianskeho hradu**
kurátor výstavy JUDr. Mgr. Tomáš Michálik, PhD.
- 23.12.2022 – 28.2.2023: **Štedrý večer**
kurátor výstavy Mgr. Andrea Lazarčíková
- 17.3.2023 – 26.5.2023: **760. výročie prvej písomnej zmienky o Novom Meste n/V. Nové Mesto nad Váhom v archívnych dokumentoch.**
kurátor výstavy Mgr. Kristína Danková, PhD.
- 24.3.2023 – 30.4.2023: **Veľká noc v ľudovej a kresťanskej kultúre**
kurátor výstavy Mgr. Andrea Lazarčíková
- 1.4.2023 – 30.4.2023: **Krojované, vyšívané, maľované**
kurátor výstavy Mgr. Andrea Lazarčíková
- 15.6.2023 – 8.9.2023: **Biblické príbehy na poštových známkach**
kurátor výstavy Mgr. Martin Vincurský
- 16.6.2023 – 31.7.2023: **Svätojánska noc má čarovnú moc**
kurátor výstavy Mgr. Andrea Lazarčíková
- 22.6.2023 – 3.9.2023: **Pod krídlami draka**
kurátor výstavy Trenčianske múzeum v Trenčíne
- 22.9.2023 – 3.12.2023: **Tradičné ovocinárstvo, zabudnuté stromy**
kurátor výstavy: Mgr. Andrea Lazarčíková
- 14.12.2023 – 3.3.2024: **Odsúdený k večitej žízni – Život a dielo Jána Smreka**
kurátor výstavy: Mgr. Kristína Danková, PhD.
- 26.6.2023 – 3.9.2023: **Starým objektívom**
kurátor a realizátor výstavy Mgr. Adrián Drobňák, Mgr. Vladimír Pindák
- 7.12.2023 – 24.3.2024: **Kaligrafia**
kurátor a realizátor výstavy Mgr. Vladimír Pindák, Dana Krajčová, akad. mal.,
Mgr. Miroslav Kotrha, Mgr. Lukáš Trnkóci, PhD.

V roku 2023 prebiehali prípravy na realizáciu projektu revitalizácie Draškovičovho kaštieľa v Čachticiach. Obsahom je realizácia nových expozícií: útrpné právo (a jeho používanie v 17. storočí), príbeh a legendy o Alžbete Bátoriovej, vinárstvo a jeho tradície, kronika Čachtíc a časová os histórie Čachtíc (výber vhodných udalostí a zbierkových predmetov), história Rómov a habánov v Čachticiach, zasadnutie spolku Tatrín v Čachticiach, šľachtické rody Čachtíc.

V rámci projektu rekonštrukcie židovskej synagógy v Trenčíne, sa pripravuje realizácia novej expozície v tejto kultúrnej pamiatke. Predstavitelia Židovského kultúrneho inštitútu, PhDr. Jana Švantnerová, PhD. a Dr.Phil. Maroš Borský v prvom polroku 2023 úzko spolupracovali s odbornými zamestnancami Trenčianskeho múzea v Trenčíne na výbere predmetov/judaík. Zamestnanci oddelenia pre nich vyhľadávali provenienciu a spôsob

nadobudnutia do zbierkového fondu múzea, aby mohli prezentovať bližšie okolnosti okolo samotných zbierkových predmetov.

Spolupráca na výstavách, organizovaných inými subjektami, formou výpožičky zbierkových predmetov:

- a. Galéria Miloša Alexandra Bazovského, Trenčín: *Ladislav Medňanský – zreštaurované kresby zo zbierky GMAB*
- b. Historické múzeum Slovenské národné, Bratislava: *Dvojkriž*

Spolupráca na expozíciách, organizovaných inými subjektami, formou výpožičky zbierkových predmetov:

- c. Dubnické múzeum, m.p.o.
- d. Mesto Ilava
- e. Mesto Nemšová
- f. Obec Bzince pod Javorinou
- g. Obec Melčice Lieskové
- h. Obec Uhrovec

Z dôvodu sťahovania Trenčianskeho múzea v Trenčíne z priestorov Župného domu, bolo oslovené mesto Trenčín vo veci dlhodobej výpožičky zbierkových predmetov (erbov Trenčianskej župy), umiestnených na fasáde Župného domu a časti súsosia M. R. Štefánika, ktoré bolo pôvodne umiestnené vo vstupe do mestského parku v Trenčíne. Podpísanie výpožičnej zmluvy sa predpokladá začiatkom roku 2024.

Prednášky odborných pracovníkov Trenčianskeho múzea v Trenčíne:

Mgr. Miroslava Čahojová

- 9.6.2023, *Na čo slúži múzejný depozitár a čo ukrýva*, v rámci Dňa otvorených dverí v Podjavorinskom múzeu

Mgr. Kristína Danková, PhD.

- 16.2.2023, *Nové Mesto nad Váhom a okolie*, návštevníci: študenti Gymnázia M. R. Štefánika v Novom Meste nad Váhom
- 23.2.2023, *Historické pramene so zreteľom na expozíciu Podjavorinského múzea*, návštevníci: študenti z Gymnázia M. R. Štefánika v Novom Meste nad Váhom
- 17.3.2023, *Prvá písomná zmienka o Novom Meste nad Váhom*, pri príležitosti vernisáže 760. Výročia prvej písomnej zmienky o Novom Meste nad Váhom v sobášnej sieni mesta Nové Mesto nad Váhom
- 18.3.2023, *komentovaná prehliadka (kurátorsky výklad) výstavou Nové Mesto nad Váhom v archívnych dokumentoch*, v rámci osláv 760. Prvej písomnej zmienky o meste Nové Mesto nad Váhom
- 20.3. a 27.11. 2023, *Pamäťová inštitúcia v práci historika – Podjavorinské múzeum na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave pre študentov 3. ročníka denného a externého bakalárskeho štúdia odboru história*, v rámci predmetu Pamäťové inštitúcie v práci historika
- 9.6.2023, *Ghillányho dom v Novom Meste nad Váhom a Jozef Ľudovít Holuby (100. výročie úmrtia)*, v rámci Dňa otvorených dverí v Podjavorinskom múzeu
- 25.6.2023, *Prednáška a predstavenie novej brožúry k 100. Výročíu úmrtia Jozefa Ľudovíta Holubyho v Zemianskom Podhradí ako súčasť spomienkových slávností okrúhleho výročia úmrtia Jozefa Ľudovíta Holubyho*

Mgr. Veronika Ďurejová

- 2.3.2023, *Aké symboly skrývajú portrétne maľby*

Alica Krištofová

- 23.3.2023, *Pohľady do šľachtických knižníc na Považí*
- 16.-18.5.2023, *Rodová knižnica zemianskej rodiny Zamarovských v Zamarovciach*, konferencia Slovenskej národnej knižnice Martin: Kniha a jej dejiny na Slovensku
- 7.11.2023, *Literárny mecenas šľachtického rodu Ilešháziouvcov v 17. a 19. storočí*, Dubnický kaštieľ v Dubnici nad Váhom

Mgr. Andrea Lazarčíková:

- február 2023, *Pôstne obdobie pred Veľkou nocou*, prednášané pre 6 tried ZŠ jednotlivo
- 9.6.2023, *Etnológ v múzeu a etnografický výskum a Chyť si ma!*, v rámci Dňa otvorených dverí v Podjavorinskom múzeu
- 16.6.2023, *Ako fungoval kolovrat a ako vznikla látka?*, prednáška pre materské školy
- 3.12.2023, *Adventné potulky mestom*, komentované prehliadky (kurátorsky výklad, prednášky) pre verejnosť, témy: Betlehem v Podjavorinskom múzeu a tradícia betlehemov, Vianoce – história a tradície, Tradičné ovocinárstvo v regióne

Mgr. Juraj Malec, PhD.

Realizoval svoju prednáškovú činnosť aj v teréne, a to spojením s komentovanou prehliadkou navštívených miest:

- 31.1., 18.3., 21.6. a 13.9.2023, *Potulky Novým Mestom nad Váhom III. – V znamení kríža*
- 31.5. a 3.12.2023, *Potulky Novým Mestom nad Váhom I. – Podzemie*
- 9.6.2023, *Cesta artefaktu – z rúk pravekého človeka do vitríny v múzeu*, v rámci Dňa otvorených dverí v Podjavorinskom múzeu
- 31.5.2023, *Zoznámte sa s archeológiou*, študenti Strednej odbornej školy Nové Mesto nad Váhom
- 17.6.2023, *Najstaršie osídlenie Nového Mesta nad Váhom - Pravek z Mnešíc*, v rámci Európskych dní archeológie
- 17.6.2023, *Archeologické výskumy Trenčianskeho múzea (najnovšie objavy)*, v rámci Európskych dní archeológie
- 17.6.2023, *Bronzový poklad z hradiska na Považí*, v rámci Európskych dní archeológie
- 17.6.2023, *Osídlenie Trenčianskeho komitátu v dobe Matúša Čáka Trenčianskeho*, v rámci Európskych dní archeológie
- 23.8.2023, *Potulky Novým Mestom nad Váhom II – Pravek z Mnešíc*
- 13.10.2023, *Fragmenty z dejín podhorskej obce – Hromadný nález mincí z Trenčianskej Závady* (Kultúrny dom v Trenčianskej Závade)
- 19.11.2023, *Archeologický výskum na Trenčianskom hrade*, v rámci konferencie Zachráňme hrady 17

Mgr. Vladimír Pindák

- 1.6.2023, *Kňazná Hedviga Tešínska, majiteľka Trenčianskeho hradu*

Mgr. Peter Schreiber

- December 2023, *Rímsky nápis v Trenčíne, doba rímska na Slovensku*, exteriér hotela Elizabeth

Mgr. Lukáš Trnkóci, PhD.

- jún 2023, sprevádzanie žiakov v expozícii Trenčianskeho múzea v Trenčíne
- jún 2023, beseda *O katovi v Trenčíne*, Verejná knižnica Milana Rešetku

Mgr. Martin Vincurský

- 18.3.2023, *Benediktíni z kláštora v Pannonhalme a ich pôsobenie v Novom Meste nad Váhom*, v rámci osláv 760. prvej písomnej zmienky o meste Nové Mesto nad Váhom
- 9.6.2023, *Čo (ne)robí historik? a Bol stredovek naozaj taký temný?* v rámci Dňa otvorených dverí v Podjavorinskom múzeu
- 15.6. a 9.10.2023, *Protižidovské konšpiračné teórie od stredoveku po súčasnosť, Príchod a prítomnosť Židov na Považí*, v rámci projektu rekonštrukcie Draškovičovho kaštieľa
- 15.9.2023, *Alkohol v každodennom živote ľudí v stredoveku*, Trenčiansky hrad (súčasť programu v rámci podujatia „Tradície nás spájajú - pivovarníctvo“ projektu TREBUCHET II.),
- 22.11.2023, *História židovskej komunity v Novom Meste nad Váhom a v Čachticiach do konca 18. storočia*, v rámci projektu rekonštrukcie Draškovičovho kaštieľa

odborní pracovníci Trenčianskeho múzea v Trenčíne

- 14.5.2023, *Noc múzeí a galérií*

Iné prednášky, organizované oddelením základných odborných činností:

- 9.2.2023, Mgr. Dávid Gregora, *Vývoj uhorského vojenstva a vývoj uhorských bojovníkov v 11. a 14. storočí*
- 20.4.2023, Ing. Ján Peterek, *Ekologický chov včiel*
- 11.5.2023, Mgr. Ján Koumar, PhD., *Cestovanie šľachty a vznik turizmu v 19. storočí*

Publikačná činnosť bola zabezpečená najmä prostredníctvom odborných zamestnancov oddelenia základných odborných činností a oddelenia Podjavorinské múzeum:

Mgr. Kristína Danková

- príspevok k otvoreniu výstavy 760. výročie prvej písomnej zmienky o Novom Meste nad Váhom. *Nové mesto nad Váhom v archívnych dokumentoch*, Novomestský spravodajca 4/2023
- príspevok 100. výročie úmrtia Jozefa Ľudovíta Holubyho. Novomestský spravodajca 6/2023
- príspevky publikované na facebook stránke oddelenia: séria príspevkov „Viete, že?“ (celkovo k 31.12.2023 – 18 príspevkov)
- príspevok 815. výročie prvej písomnej zmienky o hrade Beckov, ktorý bol zverejnený na blogu Trenčianskeho múzea v Trenčíne
- brožúra k 100. výročiu úmrtia Jozefa Ľudovíta Holubyho, rozsah: cca 5 normostrán,
- publikovaný abstrakt: DANKOVÁ, Kristína *Osobný fond Jána Smreka v zbierkach Trenčianskeho múzea v Trenčíne*. In *Museologicaliteraria 2023*, Zborník abstraktov, Banská Bystrica: Zväz múzeí na Slovensku, 2023, s. 6. ISBN 978-80-973872-5-9

Mgr. Adrián Drobňák

- štúdiá do pripravovaného zborníka Trenčianskeho múzea v Trenčíne s témou *Zlomové roky politickej kariéry Alexandra Dubčeka pohľadom trenčianskej regionálnej tlače*
- štúdiá do pripravovaného zborníka Trenčianskeho múzea v Trenčíne s témou *Prírodovedný spolok župy Trenčianskej – Korešpondencia medzi Karolom Brančíkom a Jozefom Ľudovítom Holubym*

Alica Krištofová

Informačné texty a obrazové prílohy na webovom sídle múzea:

- *140. výročie úmrtia historika a archivára Jozefa Kamina (1810 – 1883)*
- *Trenčiansky spolok „Pánskeho kasína“ – Trenčiansky spoločenský kruh a jeho knižnica*
- *Židovský ženský spolok patril medzi najaktívnejšie trenčianske spolky*
- *Pred 150 rokmi bol založený Mestský ženský spolok v Trenčíne*
- *Zreštaurované vzácne tlače z knižnice Trenčianskeho múzea v Trenčíne*
- *Rodová knižnica šľachtickej rodiny Zamarovských zo Zamaroviec. Kniha o problémoch a dejinách knižnej kultúry. Slovenská národná knižnica Slávna knižnica Zamarovských ukrýva hotové poklady, Trenčianky štandard, 30.7.2023 online*
- *Grófká z Trenčianskeho kraja si dopisovala so slávnym básnikom, Trenčiansky štandard, 20.8.2023, 8.00 online*

Mgr. Andrea Lazarčíková

Príspevky na oficiálnej FB stránke múzea:

- *Deň matiek*
- *1. máj. Sviatok práce*
- *Veľkonočné symboly. Veľká noc v ľudovej a kresťanskej kultúre*
- *Popolová streda*
- *Pochovávanie basy, koniec muziky*
- *Fašiangy, masky a svet naopak*
- *Sviatok Zjavenia Pána – Troch kráľov*
- *Výstava betlehemov v Podjavorinskom múzeu v Trenčíne*
- *Dušičky, Pamiatka zosnulých, Spomienka na všetkých verných zesnulých*
- *Sviatok všetkých svätých*
- *Halloween, noc plná strašidiel*
- *Stavanie májov*
- *Prečo nosíme masky a čo sú fašiangy?*
- *Sprievodný text k výstave betlehemov*
- *Podomoví obchodníci spod Veľkej Javoriny, odovzdaný príspevok do zborníka Západoslovenského múzea v Trnave ku konferencii Etnológ a múzeum 2023, Trhy a jarmoky*
- *Hauziranti spod Veľkej Javoriny, Trenčiansky štandard*
- *Pripomenutie 120. Výročia narodenia profesora Rudolfa Bednárika, Novomestský spravodajca 11/2023*

Mgr. Juraj Malec, PhD.

- *Najstaršie osídlenie Nového Mesta nad Váhom, Novomestský spravodajca 11/2023*
- *Archeologický výskum na Trenčianskom hrade – kavalier, blog na webovom sídle Trenčianskeho múzea v Trenčíne*

Mgr. Vladimír Pind'ák

- *14 príspevkov pre týždenník Trenčiansky Štandard na tému – Justícia, mestský kat, zločinnosť, cechy a život v cechovom spoločenstve, príspevky zverejnené formou rozhovoru*
- *príprava odborných príspevkov k reštaurovaným zbierkovým predmetom cechová prikryvka a zakladacia listina synagógy, ktoré boli reštaurované vďaka projektom*

podporovaným FPU, príspevky boli prezentované na oficiálnej stránke Trenčianskeho múzea v Trenčíne

Mgr. Peter Schreiber

Príspevky na oficiálnej FB stránke múzea:

- *Zo zbierok Trenčianskeho múzea, bronzový meč*
- *Zo zbierok Trenčianskeho múzea, minca aténaalkis*
- *Zo zbierok Trenčianskeho múzea, bronzové nádoby (protohistória)*

Mgr. Martin Štefánik

Príspevok na oficiálnej FB stránke múzea:

- *Medzinárodný deň vtáctva 1.4*

Mgr. Martin Vincurský

- *História židovskej komunity do konca 18. storočia.* In: VOLÁROVÁ (ed.) *Keď hviezdy nesvietili III.* Nové Mesto nad Váhom, 2023, s. 7-11
- *Náboženská tolerancia Jozefa II. a Židia.* (Príspevok venovaný výročiu vydania „Židovského patentu“), blog na webovom sídle Trenčianskeho múzea v Trenčíne
- *Revitalizácia Draškovičovho kaštieľa v Čachticiach a jeho budúce využitie,* konferenčný príspevok
- *Opilstvo a opilci vo vizitačných protokoloch neskorého stredoveku,* Historický časopis, 2023, roč. 71, č. 4, s. 645-662
- *Uhoskí rytieri v záhrobí. Vízie posmrtného osudu zosnulých z Očistca sv. Patrika.* Odborná štúdia v pripravovanej kolektívnej monografii HLAVAČKOVÁ – LYSÁ a kol. *Fenomén smrti v stredoveku. Arsmoriendi kedysi a dnes.* Bratislava 2024 (odovzdané k recenznému konaniu, 25 normostrán)

Trenčianske múzeum v Trenčíne sa v roku 2023 podieľalo na prípravách zborníka, ktorý má vzniknúť ako odborný výstup z uskutočnenej konferencie k 700. výročiu úmrtia Matúša III. Čáka Trenčianskeho. Vydanie zborníka Matúš Čák Trenčiansky je plánované v I. polroku 2024. V uvedenom zborníku budú publikované príspevky odborných pracovníkov múzea Alice Krištofovej a Mgr. Juraja Maleca, PhD.

Múzejná pedagogika prebiehala najmä v rámci podujatí na Trenčianskom hrade, v priestoroch Podjavorinského múzea v Novom Meste nad Váhom i mimo nich. Podujatia zabezpečovali pracovníci oddelenia základných odborných činností a oddelenia Podjavorinské múzeum alebo pracovníci oddelenia marketingu a komunikácie v spolupráci s odbornými pracovníkmi:

- 9.6.2023, Deň otvorených dverí v Podjavorinskom múzeu, tvorivé dielne (výroba jednoduchých dekoratívnych predmetov) s historickou tematikou, prednášky pre širokú verejnosť s cieľom, okrem iného, vzbudiť u žiakov a študentov záujem o múzeum, resp. o prácu v múzeu
- prispôsobené lektorské a kurátorské výklady pre žiakov a študentov
- predaj publikácie Múzeum v knižke (pracovné listy pre 2. stupeň základných škôl)
- 22. – 23.7.2023, Šľachtické sídlo rodu Ambro, v rámci Beckovských slávností, tvorivé dielne – tvorba keramiky, tematické hry s historickou tematikou

Metodická pomoc/odborná konzultácia

Odborní pracovníci Trenčianskeho múzea v Trenčíne vykonávajú konzultačnú činnosť v zmysle prijatého Bádateľského poriadku zo dňa 21.3.2017 a upraveného Bádateľského poriadku zo dňa 15.10.2021. Počet bádateľov stúpa a je záujem o materiály, uložené nielen v zbierkovom fonde múzea, ale i vo fonde negatívov historických fotografií. V I. polroku 2023 sa uskutočnilo viacero konzultácií s odbornými pracovníkmi Trenčianskeho múzea v Trenčíne. Niektorí bádatelia využili služby Dokumentačného strediska a služby knižnice múzea.

Prehľad tém, ktoré boli predmetom konzultácii:

- Militárie, vojenstvo: zbierkový fond múzea, čakovi hajdúsi v Trenčianskej župe, pamiatka padlým z 2. sv. vojny
- Židovská obec: zbierkové predmety/judaiká
- Dejiny umenia: rôzne obrazy, proveniencia, hodnota
- Obce, mestá: Trenčianska Závada, Trenčín – mestské opevnenie, súsošie Štefánika
- Historické miesta: predmestské cintoríny(Trenčín), pobyt rímskych vojsk v okrese Trenčín
- Šľachtické sídla: identifikácia obsahu nápisových dosiek v parku kaštieľa v Lednických Rovniach, vzhľad Trenčianskeho hradu v období Matúša III. Čáka Trenčianskeho, Dubnický kaštieľ, Župný dom v Trenčíne
- Osobnosti: Max Fried, Armin Fried, Leontína Kronstein Schlesinger, mestský kati v Trenčíne, Imrich III. Forgáč, kňažná Hedviga Tešínska, erb rodu Nozdrovických, Ilešházi, Terézie Abensberg, Traun
- Udalosti: Pobedimská pogroma a súdny proces, lokalizácia Krajského súdu v Trenčíne v roku 1929, justícia/zločinnosť a trest v meste Trenčín, 2. svetová vojna (padlí)
- Spoločnosti: cechové zriadenia, pltníci, Okresná hasičská jednota č. 6 Trenčín
- Archeologické nálezy: nálezy z rieky Váh v okrese mesta Trenčín, mincové nálezy z obce Trenčianska Závada, meč z Trenčianskych Biskupíc
- Zbierkový fond: barokové lucernové hodiny, truhlica ako prostriedok uchovávanía písomností, inventár kaštieľa v Teplicke nad Váhom, František Jozef I. od B. Lippaya, maľby turecké vojenské motívy v Ilešházijskej galérii, dvojkríž
- Determinácia pavúka stepník červený moravský (Eresusmoravicus)
- Expozícia a zbierky Podjavorinského múzea – konzultácia k rigoróznej práci
- Ludwig Faust – fotograf
- Podzemné chodby v Novom Meste nad Váhom
- Fotografie kaštieľa rodu Medňanských v Beckove
- Mlynárstvo v čachticiach
- Kaštieľ Rakovských v Kočovciach-Rakoľuboch, pozostalosť po rodine Rakovských
- História židovských predkov v Novom Meste nad Váhom
- Obsah historických listín zo súkromnej zbierky
- Dôstojnícke delostrelecké čáko v zbierkach Trenčianskom múzeu v Trenčíne
- História židovského osídlenia Nového Mesta nad Váhom, história rodinných predkov v 19. storočí
- Dr. Maroš Borský (Židovské komunitné múzeum) – téma: analýza zbierky judaík v Podjavorinskom múzeu
- História židovskej komunity v Novom Meste nad Váhom, osudy Bélu/Vojtecha Plessa
- História židovskej komunity v Novom Meste nad Váhom (stredoškolská odborná činnosť)
- Erb rodu Erdödy a torzá sôch z kaštieľa v Trenčianskych Bohuslaviciach

- Odborná literatúra na tému stravovania v minulosti (konzultácia k diplomovej práci)
- Misál v zbierkach Trenčianskeho múzea v Trenčíne
- Určenie šľachtického erbu na zbierkovom predmete v zbierkovom fonde Trenčianskeho múzea v Trenčíne
- Falzum listiny z roku 1494 (falzum týkajúce sa údajnej rituálnej vraždy spáchanej trnavskými Židmi)
- Možnosti bádania tzv. Etheyovej zbierky
- Historické doklady o podobe záhrady v okolí Draškovičovho kaštieľa v Čachticiach

Okruhy tém bádania v roku 2023:

- História hradu Košeca – tvorba publikácie
- Vojnový cintorín v Trenčíne – podklady pre výkon štátnej správy
- Dubnický kaštieľ, park – historický výskum
- Výskum histórie Nemšovej a jej mestskej časti Tr. Závada – monografia obce
- Prírodné pletivá v ľudovej výrobe – tvorba publikácie
- Kostol Pominovec – tvorba monografie obce
- Obnova Trenčianskeho hradu – vedecko-výskumný účel, dizertačná práca
- Židovský Trenčín a okolie – výskum
- Horná Súča – tvorba publikácie o obci
- Glazovaná kachlica - pre potreby tvorby novej expozície (Vsetín)
- Reprodukcia obrazu portrétu Františka Jozefa I., inštalácia v nových priestoroch (Turzovka)
- Archeologické nálezy z hradu Beckov – fotodokumentácia pre potreby tvorby publikácie
- a iné (FB články, participácia na vedeckej a publikačnej činnosti odborných pracovníkov)

Celkový počet externých bádateľov: 13.

Konzultácie a poskytnuté faktografické a bibliografické informácie bádateľom knižnice Trenčianskeho múzea v Trenčíne:

- Historické práce regionálneho historika Ľudovíta Stárka (1803 – 1863): dielo: Der Wegweiser in der Trentscher Burg - Ruine und Umrisse der Geschichte der königlichen Freistadt und Burg Trentschin (Pressburg, 1852)
- Jozef Baltazár Magin (1684 – 1735) a jeho dielo „Apológia“, vo vzťahu k Trenčianskej župe
- Zbierka judaík viažuca sa k dejinám trenčianskej židovskej náboženskej obce, zmienky v regionálnej tlači
- Osobná knižnica trenčianskeho župana Júliusa Szalavszkého (1846 – 1936) a pamätné albumy v knižnici Trenčianskeho múzea
- Osobnosť muzeológa, etnografa a folkloristu PhDr. Milana Chlebana (1946 - 2007)
- Andrej Ľudovít Radlinský (1817-1879), pedagóg, kňaz a náboženský spisovateľ, zakladateľ Spolku sv. Vojtecha – život a dielo
- Kino Hviezda – osudy budovy
- História obcí Kočovce a Zemianske Mitice – sakrálne pamiatky
- Ľudový odev z okolia Nového Mesta nad Váhom

- Tradičná ľudová kultúra na Slovensku a dejiny ľudového odevu na Slovensku
- Židovskí lekárnici a lekárne na území Trenčína
- Pád hradného múru v roku 2003
- Regionálna osobnosť Ľudovíta Stárka (1803-1863) a jeho dielo „Wegweiser ...“
- Dejiny ošetrovateľstva v Trenčíne
- Pôsobenie, aktivity a škola sestier Vincentiek v Trenčíne a okolí
- Ruská literatúra vo fonde knižnice Trenčianskeho múzea v Trenčíne, Zemianska rodina Žambokrétyovcov, Malé Žabokreky
- Osobnosť Júliusa Szalavszkého a jeho politická činnosť
- Spolok slovenských žien Živena a jeho činnosť na území Trenčianskeho regiónu

Mediálne výstupy

Mediálne výstupy zamestnancov Trenčianskeho múzea v Trenčíne vo veľkej miere súviseli s realizovanými prezentačnými podujatiami. Pracovníci múzea dostávajú priestor v regionálnych a celoslovenských televíziách a rozhlase. Vďaka dobrej spolupráci odzneli reportáže o zbierkach, histórii, výročiach, výstavách a podujatiach v TV Považie, Trenčiansky štandard, TV Pohoda, TV LUX, TV JOJ, TV Markíza, RTVS, Rádio Regina a iné. Niekoľko článkov bolo publikovaných v periodikách Nový čas, Pravda, SME a regionálnych periodikách Trenčín región, Trenčianske noviny, Novomestský spravodajca, Beckovské noviny a iné.

Všetky aktivity múzea sú pravidelne prezentované na webovej stránke www.muzeumtn.sk a na oficiálnom profile múzea na sociálnych sieťach facebook a instagram.

8) Iné aktivity

Účasť na konferenciách, seminároch, školeniach

Konferencie:

- *CSTI (Interdisciplinárny výskum a ochrana kultúrneho dedičstva – Interdisciplinary Research and Cultural Heritage Conservation)*, 21. – 23.3.2023
Mgr. Veronika Ďurejová, Mgr. Lukáš Trnkóci, PhD., pasívna účasť
- *Sakrálné pamiatky na Slovensku*, Západoslovenské múzeum Trnava, 20. 10. 2023,
Mgr. Veronika Ďurejová, pasívna účasť
- *830 rokov od prvej písomnej zmienky o Dubnici nad Váhom (1193-2023)*, Dubnické múzeum v Dubnici nad Váhom
Mgr. Veronika Ďurejová, pasívna účasť, Alica Krištofová, aktívna účasť
- *Kniha a jej dejiny na Slovensku*, 16. – 18.5.2023,
Alica Krištofová, aktívna účasť: *Rodová knižnica zemianskej rodiny Zamarovských v Zamarovciach*
- *Židovské kultúrne dedičstvo na Slovensku*, online pasívna účasť Mgr. Martin Vincurský, Bc. Samuel Rybníkar, 24.1. 2023

- *Kaštiele ako sídla múzeí*, Zemplínske múzeum v Michalovciach, aktívna účasť Mgr. Kristína Danková, PhD. (Ghillányho dom v Novom Meste nad Váhom – Podjavorinské múzeum) a Mgr. Martin Vincurský (Revitalizácia Draškovičovho kaštieľa v Čachticiach a jeho budúce využitie), 20.4.2023
- *Etnológ a múzeum XXVI*, Západoslovenské múzeum v Trnave, Mgr. Kristína Danková, PhD. (pasívna účasť), aktívna účasť Mgr. Andrea Lazarčíková (Podomoví obchodníci spod Veľkej Javoriny), 20.9.2023
- *Museologica literaria 2023*, Literárno – hudobné múzeum v Banskej Bystrici, aktívna účasť Mgr. Kristína Danková, PhD. (Osobný fond Jána Smreka v zbierkach Trenčianskeho múzea v Trenčíne), 15. – 16.11.2023

Školenia:

- Vytvárame podmanivé expozície, Terezín, 13.-14.11.2023, PhDr. Richard Benech
- Digitálna evidencia múzejných zbierok, Bratislava, 6.11.2023, PhDr. Richard Benech
- Metodika popisu článkov a kníh podľa pravidiel RDA, 25.5.2023, Alica Krištofová
- Verejné obstarávanie, Trenčianske múzeum v Trenčíne, 14.4.2023
- Tvorba expozícií a riešenie projektov, Trenčianske múzeum v Trenčíne, 25.7.2023
- Prvá pomoc, Trenčianske múzeum v Trenčíne, 25.9.2023
- Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a Požiarna ochrana, 8.12.2023

Trenčianske múzeum v Trenčíne sa dňa 13.5.2023 v priestoroch Trenčianskeho hradu a Župného domu aktívne zapojilo do každoročného celoslovenského projektu *Noc múzeí a galérií*. Odborní pracovníci múzea v priestoroch Trenčianskeho hradu a Župného domu podávali výklad k nasledujúcim témam:

1. **Kasáreň** – expozícia Pán Váhu a Tatier - „*Život a činnosť Matúša Čáka Trenčianskeho*“: jeho životný príbeh a stavebná činnosť na Trenčianskom hrade - **Mgr. Lukáš Trnkóci, PhD,**
2. **Rotunda** – „*Archeologické nálezy v expozícii Trenčianskeho hradu*“ – ich pôvod, najstaršia stavba Trenčianskeho hradu/románska rotunda - **Mgr. Peter Schreiber**
3. **Barborin palác** – „*Trenčiansky hrad v premenách času*“: dejiny, majitelia, životné osudy a stavebná činnosť – **Mgr. Vladimír Pind’ák**
4. **Župný dom – Kongregačná sála** – zbierkové predmety vo fonde múzea a dejiny okresu Trenčín, osobnosti, knihy z knižnice Trenčianskeho múzea v Trenčíne – **Alica Krištofová, Mgr. Veronika Ďurejová**

**PODUJATIA, VÝSTAVY A PREDNÁŠKY
TRENČIANSKEHO MÚZEA V TRENČÍNE
01.01.2023 – 31.12.2023**

PREDNÁŠKA: VÝVOJ UHORSKÉHO VOJENSTVA A VÝZBROJ UHORSKÝCH BOJOVNÍKOV V 11. AŽ 14. STOROČÍ

Termín: 09.02.2023

Miesto: kongregačná sála, Župný dom, Trenčín

Boli uhorskí bojovníci nositeľmi stepného bojového systému aj v období stredoveku? Akú úlohu zohrávalo pri zrode vlastného uhorského bojového prejavu slovanské obyvateľstvo a jeho vojenské tradície a aké zbrane a výstroj používali uhorskí bojovníci? Cieľom prednášky bolo zodpovedať tieto otázky a poslucháčom priblížiť vývoj vojenstva na našom území.

Prednášajúci: Mgr. Dávid Gregora, externý prednášajúci

PREDNÁŠKA: AKÉ SYMBOLY SKRÝVAJÚ PORTRÉTNE MALBY

Termín: 02.03.2023

Miesto: kongregačná sála, Župný dom, Trenčín

Prednáška zameraná na význam symbolov v umení, konkrétne na portrétoch, kde môžu rôzne predmety, ako napríklad hodiny, kvety, zvieratá a mnohé ďalšie poukazovať na povahu, postavenie a významné skutky portrétovaného. Prednáška bola doplnená o názorné ukážky malieb, medzi ktorými nechýbali ani obrazy z unikátnej hradnej obrazárne.

Prednášajúca: Mgr. Veronika Ďurejová

VÝSTAVA: VÝSTAVA DOKUMENTUJÚCA HISTÓRIU NOVÉHO MESTA NAD VÁHOM

Termín: 18.03.2023 - 26.05.2023

Trenčianske múzeum v Trenčíne pri príležitosti konania tretieho ročníku Festivalu židovskej kultúry zrealizovalo jedinečnú výstavu pri príležitosti 760. výročia prvej písomnej zmienky o Novom Meste nad Váhom. Okrem exponátov, týkajúcich sa jednotlivých historických etáp Nového Mesta nad Váhom, boli vystavené vzácne a unikátne originálne listiny, ktoré sú zvyčajne očiам verejnosti nedostupné.

Kurátor: Mgr. Martin Vincurský

PREDNÁŠKA: POHLEDY DO ŠLACHTICKÝCH KNIŽNÍC NA POVAŽÍ

Termín: 23.03.2023

Miesto: kongregačná sála, Župný dom, Trenčín

Šľachtické knižnice patria typovo medzi súkromné knižnice, ktoré vznikali postupne od 16. storočia a v 18. storočí boli nevyhnutnou súčasťou takmer každého šľachtického sídla, dokresľovali spoločenský status vlastníka. Kto boli pôvodní majitelia knižných zbierok, čo čítali, odkiaľ knihy získavali a aké osudy mali ich knižnice, odkryla vo svojej prednáške Alicia Krištofová, pracovníčka muzeálnej knižnice.

Prednášajúci: Alicia Krištofová

VÝSTAVA: KROJOVANÉ, MALOVANÉ, VYŠÍVANÉ

Termín: 01.04.2023 - 30.04.2023

Miesto: budova kasárne, Trenčiansky hrad

Kurátorka Mgr. Andrea Lazarčíková vybrala z depozitárnych zbierok veľmi vzácne a originálne kúsky ľudových odevov z trenčianskeho kraja, niektoré kusy sú poslednými zachovanými

tradičnými ľudovými odevmi z danej oblasti. Výstava bola tematicky doplnená o kraslice, zdobené voskovou technikou, či netradičnou sitinou močiarnou a tiež textovou časťou, venovanou téme Veľkej noci v kresťanskej a ľudovej kultúre.

Kurátorka: Mgr. Andrea Lazarčíková, spolupracovala Mgr. Miroslava Cipovová

PODUJATIE: VÍTANIE JARI NA HRADE

Termín: 08.04.2023 - VAJÍČKOVÁ PÁTRAČKA

09.04.2023 - POĎ NA HRAD V KROJI!

Miesto: Trenčiansky hrad

Veľkonočné podujatie na Trenčianskom hrade vo folklórnom duchu a v duchu veľkonočných tradícií. Pre deti bola počas oboch dní pripravená vajíčková pátračka so sladkou odmenou, tvorivé aktivity s veľkonočnou a jarnou tematikou. V sobotu, v rámci múzejnej pedagogiky, sa konali dielne a ukážky tradičného pletenia veľkonočných korbáčov z prútia. Počas Veľkonočnej nedele sa konalo stretnutie na hrade v kroji, kde sa stretlo viac ako 50 v krojoch odetých návštevníkov, súčasťou programu bola aj ľudová hudba.

PREDNÁŠKA: EKOLOGICKÝ CHOV VČIEL

Termín: 20.04.2023

Miesto: kongregačná sála, Župný dom, Trenčín

Prednáška na aktuálnu tému o zdravotnej situácii včelstiev. Čo v skutočnosti znamená ekologický chov včiel a aký je jeho dopad na ich zdravotný stav? A čo by sa stalo, keby vyhynuli včely? Prednášku viedol odborník, Ing. Jan Peterek, ktorý je učiteľom včelárstva, včelári od roku 2013 a stará sa o 50 včelstiev. Je zástancom a propagátorom darwinovského včelárenia.

Prednášajúci: Ing. Jan Peterek, externý prednášajúci

PODUJATIE: DEŇ ZEME A DEŇ KLÍMY (on line podujatie)

Termín: 22.-23.04.2023

Miesto: webová stránka Trenčianskeho múzea v Trenčíne

Trenčianske múzeum v Trenčíne sa zapojilo do spoločnej aktivity múzeí Slovenska, s cieľom zvýšenia povedomia o Dni Zeme a o Dni klímy, ktoré sú súčasťou stále aktuálnych svetových tém.

PREDNÁŠKA: CESTOVANIE ŠĽACHTY A VZNIK TURIZMU V 19. STOROČÍ

Termín: 11.05.2023

Miesto: kongregačná sála, Župný dom, Trenčín

Turizmus sa ako masový jav začal objavovať v druhej polovici 19.storočia v súvislosti s rozvojom železníc a vznikom fondu voľného času. Aký je rozdiel medzi cestovateľom a turistom? Ako vznik turizmu ovplyvnil rakúsko-uhorskú šľachtu a aké miesta šľachtický turista navštevoval a čo si z nich zaznamenal? Odpovede na tieto a ďalšie otázky priniesla prednáška historika a filozofa Mgr. Jana Koumara, PhD., ktorý sa bádateľsky zaoberá históriou šľachty a jej každodennosťou v 19. a 20. storočí.

Prednášajúci: Mgr. Jan Koumar, PhD., externý prednášajúci

PODUJATIE: NOC MÚZEÍ A GALÉRIÍ

Termín: 13.05.2023

Miesto: Župný dom, Katov dom, Karner sv. Michala, Trenčiansky hrad

Tradičné podujatie, do ktorého sa zapojilo aj Trenčianske múzeum v Trenčíne v rámci štyroch svojich pobočiek.

Téma „POĎ NA HRAD ZA POZNANÍM“ - špeciálny výklad odborných zamestnancov Trenčianskeho múzea v Trenčíne na jednotlivých stanovištiach v objektoch hradu.

Téma „POĎ SA HRAŤ NA HRAD“ - detská detektívna hra „HRADNÝ SHERLOCK“ previedla deti pútavou formou areálom hradu.

PREDNÁŠKA: POTULKY NOVÝM MESTOM NAD VÁHOM

Termín: 31.05.2023

Miesto: Nové Mesto nad Váhom

Prvá prednáška z tohtoročného cyklu prednášok s témou „Potulky Novým Mestom nad Váhom“ bola venovaná zhrnutiu výsledkov bádania z roku 2022, kedy sa prednášajúcemu, Mgr. Jurajovi Malecovi, PhD., podarilo v historickom centre mesta zdokumentovať približne polovicu dochovaných podzemných priestorov. Začiatok prednášky bol v priestoroch Podjavorinského múzea v Novom Meste nad Váhom a jej súčasťou bola aj ukážka podzemných priestorov.

Prednášajúci: Mgr. Juraj Malec, PhD.

PREDNÁŠKA: ŽENY TRENČIANSKEHO HRADU: HEDVIGA TEŠÍNSKA

Termín: 01.06.2023

Miesto: kongregačná sála, Župný dom, Trenčín

Prednáška historika Mgr. Vladimíra Pindáka poslucháčom priblížila výraznú osobnosť majiteľky Trenčianskeho hradu na prelome 15. a 16. storočia, Hedvigy Tešínskej (1470 - 1521). Prednáška bola prvou prednáškou z cyklu „Ženy Trenčianskeho hradu“, ktorého cieľom je verejnosti priblížiť majiteľky a držiteľky Trenčianskeho hradu.

Prednášajúci: Mgr. Vladimír Pindák

PODUJATIE: DEŇ DETÍ NA TRENČIANSKOM HRADE

Termín: 03.06.2023

Miesto: Trenčiansky hrad

Sprievodné aktivity v areáli hradu venované najmladším návštevníkom hradu - pasovanie za dvorné dámy a rytierov, sokoliari, súťaže a sladké odmeny.

PODUJATIE: SOKOLIAREŇ A MINIFARMA

Termín: 03.06. - 03.09.2023

Miesto: Trenčiansky hrad

Zriadenie dobovej sokoliarne a hradnej minifarmy počas hlavnej letnej turistickej sezóny, ktorej súčasťou je denné vystupovanie sokoliarov, predvádzanie sokoliarskeho umenia, lietajúcich dravcov a drobné domáce hospodárske zvieratá na dolnom nádvorí hradu.

PODUJATIE: DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ V PODJAVORINSKOM MÚZEU

Termín: 09.06.2023

Miesto: Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom

Zaujímavý, bohatý a náučný program pre širokú verejnosť, tvorený odbornými prednáškami, ukážkami ošetrovania starožitností, prehliadkou konzervátorskej dielne s výkladom, tvorivými a hravými dielničkami pre deti a špeciálna súčasť podujatia - haptická mini výstava nielen pre nevidiacich a slabozrakých "Chyť si ma!". Súčasťou programu bol aj krst publikácie „Múzejný sprievodca“.

VÝSTAVA: POD KRÍDLAMI DRAKA

Termín: 09.06. - 03.09.2023

Miesto: budova kasárne, Trenčiansky hrad

Výstava drakov a drakobijcov na Trenčianskom hrade sa niesla v duchu stredovekých hradov a rytierov.

VÝSTAVA: BIBLICKÉ PRÍBEHY NA POŠTOVÝCH ZNÁMKACH ZO SÚKROMNEJ ZBIERKY JOCHANANA SCHWARZA

Termín: 15.06.2023 – 18.09.2023

Trenčianske múzeum v Trenčíne pri príležitosti konania tretieho ročníku Festivalu židovskej kultúry predstavilo unikátnu výstavu poštových známok s biblickými motívami. Základom výstavy bola rozsiahla zbierka izraelského zberateľa a fotografa, Jochanana Schwarza. Výber z tejto bohatej kolekcie, sprístupnený prostredníctvom reprodukcí, bol doplnený o niekoľko tematicky príbuzných originálov známok (aj vo forme celých tlačových listov), zapožičaných z Poštového múzea v Banskej Bystrici.

Kurátor: Mgr. Martin Vincurský

PODUJATIE: OD RIMANOV PO UHORSKO

Termín: 17.06.2022

Miesto: Trenčiansky hrad

Otvorenie letnej sezóny na hrade s bohatým a atraktívnym historickým programom v podaní skupiny TOSTABUR počas celého dňa, ktorý vyvrcholil večernou ohňovou show. Na hrade sa predviedli rímski legionári, gladiátori, stredovekí rytieri, aj protitureckí bojovníci. Dobová hudba a tanec vo veľkolepých a honosných kostýmoch v podaní skupiny FRINGIA dotvoril historickú atmosféru. Drevený historický kolotoč sa postaral o zábavu najmenších a program doplnili sokoliari, minifarma a dobová remeselná ulička s ukážkami remesla.

Súčasťou podujatia bolo aj slávnostne spustenie vlajky na Matúšovej veži za zvuku fanfár a strelby.

PODUJATIE: EURÓPSKE DNI ARCHEOLÓGIE V PODJAVORINSKOM MÚZEU

Termín: 17.06.2023

Miesto: Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom

Podujatie konané pri príležitosti Európskych dní archeológie tvoril celodenný cyklus prednášok, ktoré viedol archeológ Mgr. Juraj Malec, PhD. na štyri rôzne témy, zamerané na archeologické zaujímavosti regiónu Trenčín a Nové Mesto nad Váhom.

PREDNÁŠKA: POTULKY NOVÝM MESTOM NAD VÁHOM (V ZNAMENÍ KRÍŽA)

Termín: 21.06.2023

Miesto: Nové Mesto nad Váhom

V rámci populárneho cyklu „Potulky Novým Mestom nad Váhom“, sme sa vrátili k téme najstaršej sakrálnej architektúry v prednáške s názvom „V znamení kríža“. Prednášku viedol archeológ Mgr. Juraj Malec, PhD., súčasťou prednášky v teréne bola prehliadka bežne neprístupného priestoru kostola Narodenia Panny Márie, areál prepozitúry a prepoštská kaplnka sv. Jozefa.

Prednášajúci: Mgr. Juraj Malec, PhD.

VÝSTAVA: STARÝM OBJEKTÍVOM

Termín: 24.06. - 30.09.2023

Miesto: budova kasárne Trenčianskeho hradu

Výstava vyskladaná zo zbierkových predmetov Trenčianskeho múzea v Trenčíne pozostávala zo starých fotoaparátov (20 - 25 ks) a fotografií, doplnená popismi vystavených predmetov. Výstava bola doplnená premietaním starých fotografií prostredníctvom projektora, získaného v rámci projektu „Multimediálna miestnosť na Trenčianskom hrade“.

PODUJATIE: PANSKÉ KRATOCHVÍLE**Termín: 08.07.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Celodenné podujatie plné tanca, hudby, šermu a turnajov na koňoch. Program vyvrcholil večernou ohňovou show s koňmi, v prevedení členov českej skupiny Štvanci, ktorí sa postarali o jedinečný a nezabudnuteľný zážitok. Úchvatné renesančné tanečné vystúpenia skupiny Fringia v odevoch najvyššej akosti očarili publikum. Renesančnú atmosféru na hrade dotvorili remeselníci a dobová hudba skupiny Musica Poetica. Pre najmenších návštevníkov boli pripravené vystúpenie sokoliarov Falconarii, minifarmička, dobové hry, drevený kolotoč a bábkové divadlá Dvor Zázrakov.

PODUJATIE: NOČNÉ PREHLIADKY HRADU – POVOLANÍM KAT**Termín: 21. - 22.07.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Nočné prehliadky hradu sa tento rok niesli v znamení Majstra Kata a to nie jedného! Celé generácie katov a ich rodín žili, mučili, popravovali a nakoniec sami umierali pod Trenčianskym hradom. Aké bolo ich remeslo, život a osud? Tému katov, ich rodín a osudov dramaturgicky spracovalo Mestské divadlo Považská Bystrica. Humor, napätie, zimomriavky vyvrcholili ohňovou show na hornom nádvorí hradu.

PODUJATIE: LETNÉ KINO NA HRADE**Termín: 27.07.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Trenčianske múzeum v Trenčíne spolu s Klubom Lúč pripravilo premiérové letné kino na Trenčianskom hrade. Na základe diváckeho hlasovania, v ktorom diváci hlasovali z ponuky troch filmov slovenskej a českej kinematografie, sa premietali dva dokumentárne skvosty zo slovenskej kinematografie EVEREST - NAJŤAŽŠIA a SLOBODA POD NÁKLADOM od režiséra Pavla Barabáša.

PODUJATIE: MATÚŠOVE HRADNÉ SLÁVNOSTI**Termín: 12.08.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Trenčianske múzeum v Trenčíne v spolupráci so Spolkom oživej histórie Milites Nobiles, Projektom Donč a skupinou Vinedi pripravilo podujatie MATÚŠOVE HRADNÉ SLÁVNOSTI, ktoré prezentovali dobový život vo všetkých jeho formách.

Prostredníctvom rekonštrukcie udalostí, ktoré sa na území Trenčianskej stolice mohli odohrať v roku 1310 v kontexte nám známych historických skutočností, sme návštevníkom predstavili ako sa žilo, jedlo, zabávalo či rokovalo v ranom 14. storočí. Dejovým pozadím podujatia bol snem, ktorý bol na Trenčiansky hrad zvolaný Matúšom Čákom a ktorého cieľom bolo riešenie napätej situácie medzi silnými hráčmi na politickej šachovnici, ktorá sa pomyselne rozprestiera nad územím severného Uhorska.

PREDNÁŠKA: POTULKY NOVÝM MESTOM NAD VÁHOM s podnázvom PRAVEK Z MNEŠÍC**Termín: 23.08.2023****Miesto: Podjavorinské múzeum, Nové Mesto nad Váhom**

Pre priaznivcov histórie sme pripravili prednášku archeológa Mgr. Juraja Maleca, PhD. zo série POTULKY NOVÝM MESTOM NAD VÁHOM, s podnázvom PRAVEK Z MNEŠÍC. Prednáška sa konala v Podjavorinskom múzeu a jej súčasťou bol aj výklad priamo v teréne, a to na mieste bývalej mnešickej tehelne.

PODUJATIE: LETNÉ KINO NA HRADE**Termín: 24.08.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Trenčianske múzeum v Trenčíne spolu s Klubom Lúč pripravilo druhé letné kino na Trenčianskom hrade. Na základe hlasovania divákov, ktorí vyberali z ponuky troch filmov svetovej kinematografie, sa v amfiteátri premietal francúzsky film Amélia z Monmartru z roku 2001.

PODUJATIE: NOČNÉ PREHLIADKY HRADU – POVOLANÍM KAT**Termín: 25. - 26.08.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Nočné prehliadky hradu sa tento rok niesli v znamení Majstra Kata a to nie jedného! Celé generácie katov a ich rodín žili, mučili, popravovali a nakoniec sami umierali pod Trenčianskym hradom. Aké bolo ich remeslo, život a osud? Tému katov, ich rodín a osudov dramaturgicky spracovalo Mestské divadlo Považská Bystrica. Humor, napätie, zimomriavky vyvrcholili ohňovou show na hornom nádvorí hradu.

PODUJATIE: DEJINY PÍŠU VÍTAZI**Termín: 26.08.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Rozlúčka s letom veľkolepým celodenným programom, zostaveným zo špičkových peších, divadelných, šermiarskych, tanečných a hudobných predstavení. Program vyvrcholil renesančným rytierskym turnajom na koňoch v južnom opevnení. Počas celého dňa sa predstavilo 30 účinkujúcich, 4 nádherné kone a zastrešila ho skupina TOSTABUR (Tovarišstvo starých bojových umení a remesiel). Program doplnila dobová hudba Devětsil, sokoliari, zvieratka z mini farmy a doboví remeselníci.

PODUJATIE: ZA LÚČOM BATERKY**Termín: 31.08.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Na samotný záver prázdnin sme si pre návštevníkov opäť pripravili obľúbené nočné prehliadky hradu. Stačilo sa vyzbrojiť dávkou odvahy, baterkou a prísť na Trenčiansky hrad zažiť netradičnú nočnú prehliadku s baterkou. Spolu so sprievodcom malí aj veľkí návštevníci spoznali históriu a odhalili tajomstvá hradu.

PODUJATIE: DIVADLO PRE DETI – KEBY RYBY VEDELI...**Termín: 31.08.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Hrané divadlo pre deti s poučnou aj zábavnou tematikou v podaní Martiny Havierovej a Andreja Purkara. Deti zažili multimedialne dielo, pracujúce s animáciou, bábkovým a pohybovým divadlom, hudbou a filmovými zložkami. Hoci bolo zamerané hlavne na deti, prinieslo dostatočne silný výtvarný zážitok aj dospelým.

PODUJATIE: MIRO JAROŠ AMFÍK TOUR (spolupráca)**Termín: 06.09.2023 (pôvodný termín podujatia bol 29.08.2023, kvôli počasiu bolo preložené)****Miesto: Trenčiansky hrad**

Letné amfíkové turné Mira Jaroša malo v roku 2023 zastávku aj na Trenčianskom hrade. Aj napriek zmenenému termínu konania, kedy sa kvôli nepriaznivému počasiu v pôvodnom termíne neuskutočnilo, prinieslo veľa zábavy pre celú rodinu. Počas hodinového koncertu zazneli všetky najobľúbenejšie pesničky a na konci čakalo deti veľké prekvapenie.

PODUJATIE: MEČ MATÚŠA ČÁKA (spolupráca)**Termín: 08.09.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Aj tento rok sa na Trenčianskom hrade už tradične stretli najsilnejší muži, aby si zmerali svoje sily. Siláci súťažili v niekoľkých disciplínach, napríklad v prevracaní 400 kg pneumatiky, dvíhaní oceľovej klady, prenášaní 150 kg meča či pivných sudov. Víťaz získal trofej v podobe repliky meča.

PREDNÁŠKA: OBNOVA HRADU V OBDOBÍ SOCIALIZMU – KAROL CHUDOMELKA NA TRENČIANSKOM HRADE**VÝSTAVA: PO STOPÁCH KAROLA CHUDOMELKU****Termín: 13.09. - 26.10.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Je obnova Trenčianskeho hradu v druhej polovici 20. storočia výsledok totalitného režimu? Prečo nájdeme na hrade množstvo novodobých konštrukcií a materiálov, ako napríklad betónové škruvinové klenby či keramické dlaždice? Aj na tieto otázky priniesla odpoveď prednáška z cyklu Po stopách Karola Chudomelku, ktorú pripravila Ing. arch. Martina Jelínková (Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok, Fakulta architektúry a dizajnu STU). Jej prednáška na tému „KAROL CHUDOMELKA NA TRENČIANSKOM HRADE: obnova hradu v období socializmu“ priniesla odborný pohľad aj verejnú diskusiu na rozličné otázky, týkajúce sa obnovy hradov v 2. polovici 20. storočia. Zároveň prednáška otvorila výstavu PO STOPÁCH KAROLA CHUDOMELKU, približujúcu život a dielo tejto významnej osobnosti v kontexte súdobej situácie. Výstava zároveň tematizovala pamiatkovú starostlivosť v bývalom Československu v období socializmu.

Prednáška ozrejmila spôsob a princípy pamiatkovej obnovy Trenčianskeho hradu, realizovanej podľa návrhu Karola Chudomelku. Autorka sa v nej zamerala na autorove inšpirácie, ktoré ovplyvnili jeho tvorbu.

PREDNÁŠKA: POTULKY NOVÝM MESTOM NAD VÁHOM III. s podtitulom V ZNAMENÍ KRÍŽA**Termín: 13.09.2023****Miesto: Podjavorinské múzeum, Nové Mesto nad Váhom**

Pokračovanie populárneho cyklu Potulky Novým Mestom nad Váhom. V prednáške s názvom „V znamení kríža“, sme sa vrátili k téme najstaršej sakrálnej architektúry. Spreádzal, už tradične, archeológ Mgr. Juraj Malec, PhD. a spolu s návštevníkmi navštívili bežne neprístupné priestory kostola Narodenia Panny Márie, areál prepozitúry i prepoštskú kaplnku sv. Jozefa.

PODUJATIE: ZA LÚČOM BATERKY**Termín: 14.09.2023****Miesto: Trenčiansky hrad**

Pre veľký úspech prvej baterkovej nočnej prehliadky sme pre návštevníkov opäť pripravili obľúbené nočné prehliadky hradu. Stačilo sa vyzbrojiť dávkou odvahy, baterkou a prísť na Trenčiansky hrad zažiť netradičnú nočnú prehliadku s baterkou. Spolu so sprievodcom malí aj veľkí návštevníci spoznali históriu a odhalili tajomstvá hradu.

PODUJATIE: REMESLÁ NÁS SPÁJAJÚ (SPOLUPRÁCA)**Termín: 15.09.2023****Miesto: južné opevnenie, Trenčiansky hrad**

Podujatie venované tradičným remeslám, ktoré poznali už naši praotcovia a ktoré sa dodnes vďaka šikovným rukám remeselníkov zachovali.

Remeselníci zo Slovenska a Čiech v rámci projektu TreBuChET- Trenčín, Bučovice, Chránime Európske Tradície predviedli umenie drotárstva, drevorezby, výroby pastierskych bičov, kovárske remeslo, ručné šitie hračiek pre deti a textilu do domácnosti, košíkárstvo, pradenie na kolovrátku a tkanie plátna, paličkovanie jemných čipiek, výrobu domácich sirupov a štiav, octov, olejov, sviečok, kraslíc a mnoho iného.

PODUJATIE: TRADÍCIE NÁS SPÁJAJÚ

Termín: 15.09.2023

Miesto: južné opevnenie, Trenčiansky hrad

V rámci projektu TREBUCHET II. sme pre návštevníkov pripravili podujatie venované tradíciám, ktoré prepája Slovensko a Moravu. V pilotnom podujatí k projektu sme sa zamerali na pivovarníctvo a v južnom opevnení sme pripravili pivný festival s ochutnávkou remeselných pív a pivných špecialít. V odbornej časti sme viedli debaty s historikmi, venujúcimi sa pivovarníctvu, varili sme priamo na mieste tradičným spôsobom ako v stredoveku a bohatý program doplnili tematické aktivity pre deti aj dospelých.

PODUJATIE: DIVADLO PRE DETI – DOBRÝ DEŇ, PÁN GRIMM!

Termín: 17.09.2023

Miesto: Trenčiansky hrad

Hrané divadlo pre deti s poučnou aj zábavnou tematikou. Hlavnými predstaviteľmi sú bratia Grimmovci, ktorí hľadajú najväčší strach a rozprávajú (ne)skutočné príbehy. Diváci spoznali hravou formou príbehy plné humoru, priateľstva, ale aj zvláštnych bytostí.

VÝSTAVA: TRADIČNÉ OVOCINÁRSTVO, ZABUDNUTÉ STROMY

Termín: 22.09. - 30.11.2023

Miesto: Podjavorinské múzeum, Nové Mesto nad Váhom

Výstava približuje vývin ovocinárstva v historickom slede od 19. storočia po súčasnosť, vo vidieckom prostredí v okolí Nového Mesta nad Váhom. Výstava predstavuje domácu výrobu a tradičné postupy spracovania ovocia (pálenie, sušenie, varenie lekváru), následný predaj a vývoz produktov mimo lokality, nielen v historickom vývine, ale aj prostredníctvom priblíženia tradičného hospodárenia v sadoch, v kontexte prírodného prostredia a lokálnych podmienok. Prostredníctvom porovnania zápisov z 19. storočia (od J. Ľ. Holubyho zo Zemienského Podhradia) a z 20. storočia (P. Dzuráka z Bošáce), kurátorka výstavy Mgr. Andrea Lazarčíková poukázala na medzigeneračný odkaz našich predkov a na to, aké prvky sa nám v ovocinárstve vďaka medzigeneračnému odovzdávaniu v regióne zachovali.

PODUJATIE: WINEFEST (SPOLUPRÁCA)

Termín: 07.10.2023

Miesto: Trenčiansky hrad

Oblíbený vínny festival sa konal už druhý krát na Trenčianskom hrade. Degustácia vín od viac ako 20 slovenských vinárov, doplnená o kvalitnú hudobnú produkciu, ponúkla návštevníkom festivalu viac ako stovku slovenských vín k priamej degustácii v areáli Trenčianskeho hradu.

PODUJATIE: KRÁĽOVSTVO SVETLONOSOV

Termín: 21.10.2023

Miesto: Trenčiansky hrad

Predposlednú októbrovú sobotu sme spoločne s návštevníkmi hradu vytvorili kráľovstvo. V hlavnej úlohe boli tekvice, z ktorých si návštevníci vyrobili originálnych maskotov jesene –

svetlonosov, ktorí strážili a zdobili hrad až do novembrových dní. Vytvorili sme si spolu tiež strom prianí a v pracovných listoch spoznali faunu na Trenčianskom hrade.

PREDNÁŠKA: STRÍDŽIE DNI A KRAMPUSOVÉ OBCHÔDZKY

Termín: 09.11.2023

Miesto: Trenčiansky hrad

Čas pred Vianocami sa na Slovensku spája s mnohými tradíciami. V súvislosti s týmto obdobím a tiež s podujatím „Krampuslauf na hrade“, sme pozvali významnú slovenskú etnologičku Mgr. Katarínu Nádaskú, PhD., ktorá v rámci svojej zaujímavej prednášky priblížila zvyky a tradície, viažuce sa k predvianočnému obdobiu.

PODUJATIE: KRAMPUSLAUF NA HRADE

Termín: 25.11.2023

Miesto: južné opevnenie, Trenčiansky hrad

Celkom 75 krampusákov, krampusáckych čarodejní, diabolských démonov, vlajkonosičov a vrhačov ohňa zo 4 rôznych skupín z Českej republiky, v hradbách južného opevnenia predviedli pravú krampusácku show, a to hneď v 2 pochodoch. Oba pochody boli plejádou plnou senzačných masiek, dymovnic, ohňa, plameňometov, svetiel a hlasnej hudby špecifickej atmosfére južného opevnenia.

VÝSTAVA: KALIGRAFIA = KRASOPIS

Termín: 07.12.2023 – 24.03.2024

Miesto: Trenčiansky hrad

Interaktívna výstava pre deti aj dospelých, ktorá pútavým spôsobom predstavuje tajomstvo kaligrafie – krasopisu. Návštevníci sa na nej dozvedeli, ako písmo vznikalo počas stáročí v rôznych častiach sveta. V krajine pisárov mali možnosť navštíviť hradnú pisáreň, púštny stan arabského pisára i pagodu čínskeho písmomaliara. Pre najmenších je súčasťou výstavy najznámejšia abeceda - Maľovaná abeceda, ktorú pre deti napísal Ján Smrek.

VÝSTAVA: LADOVSKÁ ZIMA

Termín: 07.12.2023 – 02.04.2024

Miesto: Trenčiansky hrad

Výstava je venovaná tvorbe jedného z najvýznamnejších českých umelcov, ktorým je ilustrátor, maliar, karikaturista a spisovateľ Josef Lada. Jeho jedinečné maľby, ktoré milujú deti aj dospelí, zobrazujú krásu jednoduchého života a symbolizujú teplo domova, sa pre mnohých stali súčasťou Vianoc a tiež detstva.

Okrem autorových obrazov so zimnou a vianočnou tematikou, sú súčasťou výstavy aj ilustrácie k svetoznámemu dielu Jaroslava Haška "Osudy dobrého vojáka Švejka za svetové války" a kostýmy z rozprávky "Hrátky s čertem", ktoré tiež autor navrhoval. Súčasťou výstavy je aj čitateľský a tvorivý kútik pre deti, ktoré si výstavu rovnako ako aj dospelí, určite zamilovali.

PODUJATIE: ADVENT NA TRENČIANSKOM HRADE

Termín: 09.12.2023

Miesto: Trenčiansky hrad

Počas 2. adventnej soboty sa na Trenčianskom hrade konalo podujatie, plné predvianočných tradícií, folklóru a chutných miestnych dobrôt, ktoré patria k adventu.

So svojim programom sa predstavil folklórny súbor Ledničanka a detský folklórny súbor Kopaničiari z Myjavy, ktorí si pripravili ukážky vianočných zvykov, ktoré k adventu

neodmysliteľne patria. Súčasťou podujatia boli aj ukážky zdobenia medovníkov, spojené s tvorivou dielňou pod vedením profesionálnej medovníkárky p. Aleny Kašpárkovej.

Štatistika návštevnosti za rok 2023 – Trenčianske múzeum v Trenčíne :

Rok 2023	Dospelí	Dôchodcovia	Deti	Cudzinci	Spolu
Január	7 605	1 957	4 093	0	13 655
Február	1 596	182	909	0	2 687
Marec	3 322	496	2 149	0	5 967
Apríl	8 872	1 444	4 576	13	14 905
Máj	10 549	1 676	8 447	23	20 695
Jún	10 951	1 845	13 836	16	26 648
Júl	19 055	2 947	11 949	23	33 974
August	19 856	3 943	14 037	9	37 845
September	12 813	2 505	5 033	7	20 358
Október	8 261	1 258	4 607	7	14 133
November	3 978	380	1 707	0	6 065
December	3 368	560	1 760	0	5 688
Spolu					202 620

Tabuľka č. 4: Štatistika návštevnosti podľa jednotlivých kategórií návštevníkov - všetky pobočky spolu - r. 2023)

Všetky pobočky	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Január	2 887	3 003	2 801	3 453	0	5	13 655
Február	3 490	3 189	5 964	6 542	0	2 635	2 687
Marec	6 831	6 485	7 875	1 439	0	7 796	5 967
Apríl	10 269	11 585	14 004	0	1 666	11 260	14 905
Máj	14 650	23 182	21 599	4 111	7 520	19 660	20 695
Jún	15 363	19 445	18 108	8 494	12 498	21 510	26 648
Júl	27 884	28 558	30 849	30 501	33 058	30 230	33 974
August	27 287	26 497	36 784	33 421	37 257	36 703	37 845
September	11 980	12 675	12 816	10 722	11 001	13 963	20 358
Október	9 335	12 162	14 052	2 841	6 866	13 192	14 133
November	5 333	8 118	6 625	1 172	1 697	9 202	6 065
December	3 444	4 148	3 988	608	571	7 273	5 688
Spolu	148 274	159 047	175 465	103 303	112 134	173 429	202 620

Tabuľka č. 5: Celková návštevnosť na všetkých pobočkách múzea spolu v porovnaní rokov 2017-2023

Objekt	Január	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún	Celkom I. polrok
Župný dom	88	151	364	22	836	384	1 845
Trenčiansky hrad	13 221	2 247	5 106	12 131	15 245	21 462	69 412
Katov dom ²	0	0	0	1 450	2 302	2 851	6 603
Karner sv. Michala ³	0	0	0	738	1 608	1 122	3 468
Podjavorinské múzeum	290	260	217	67	171	238	1 243
Draškovičov kaštieľ ⁴	0	0	0	0	0	0	0
Šľachtické sídlo rodu Ambro ⁵	0	0	0	82	92	160	334
Rodný dom E. Štúra a A. Dubčeka	56	28	280	415	442	431	1 652
SPOLU	13 655	2 686	5 967	14 905	20 696	26 648	84 557

Objekt	Júl	August	September	Október	November	December	Celkom II. polrok
Župný dom ⁶	327	351	0	0	0	0	678
Trenčiansky hrad	29 385	32 375	17 027	11 296	5 421	4 682	100 186
Katov dom ²	2 407	3 029	1 590	1 023	0	0	8 049
Karner sv. Michala ³	1 147	1 233	796	645	0	0	3 821
Podjavorinské múzeum	86	120	222	128	134	1 002	1 692
Draškovičov kaštieľ ⁴	0	0	0	0	0	0	0
Šľachtické sídlo rodu Ambro ⁵	255	300	60	31	0	0	646
Rodný dom E. Štúra a A. Dubčeka	367	437	663	1 010	510	4	2 991
SPOLU	33 974	37 845	20 358	14 133	6 065	5 688	118 063

Tabuľka č. 6-7: Mesačné štatistiky návštevnosti jednotlivých pobočiek - rok 2023

V roku 2023 pripravilo Trenčianske múzeum v Trenčíne na svojich pobočkách **celkom 48 podujatí pre verejnosť**, z toho 12 prednášok, 27 podujatí a 9 výstav.

² Katov dom v Trenčíne bol počas mesiacov január, február, marec, november a december uzatvorený

³ Karner sv. Michala bol počas mesiacov január, február, marec, november a december uzatvorený

⁴ Draškovičov kaštieľ v Čachticiach bol v roku 2023 v kompletnej rekonštrukcii, pre verejnosť bol uzatvorený

⁵ Šľachtické sídlo rodu Ambro bolo počas mesiacov január, február, marec, november a december uzatvorené

⁶ Trenčianske múzeum v Trenčíne od septembra 2023 zatvorilo expozíciu v Župnom dome v Trenčíne z dôvodu príprav na vysťahovanie múzea z budovy Župného domu

Pobočky Trenčianskeho múzea v Trenčíne navštívilo v roku 2023 celkovo 202 620 návštevníkov, čo je historicky najvyšší počet návštevníkov za jeden rok. Rastúci trend návštevnosti voči roku 2022 bol zaznamenaný na všetkých pobočkách, ktoré múzeum spravuje, historicky najvyššia návštevnosť bola na všetkých pobočkách, okrem Šľachtického sídla rodu Ambro, ktorý mal najvyššiu návštevnosť v roku 2019.

V prvom polroku 2023 bol celkový počet návštevníkov na všetkých otvorených pobočkách Trenčianskeho múzea v Trenčíne 84 557, čo je nárast voči rovnakému obdobiu za rok 2022 o 34,5 %. **Po uzatvorení roku konštatujeme nárast celkovej návštevnosti o 16,6 %.**

Aj napriek vysokej inflácii a z toho plynúcej socio-ekonomickej situácie, sa Trenčianskemu múzeu v Trenčíne darilo výrazne zvýšiť návštevnosť pobočiek, predovšetkým vďaka cenovej politike, správne nastaveniu marketingového mixu a kvalite dramaturgie výstav a podujatí v jednotlivých ročných obdobiach. Na podporu návštevnosti všetkých pobočiek pristúpilo Trenčianske múzeum v Trenčíne v roku 2023 k dôležitej zmene v cenovej politike, kedy sa cena vstupenky za dospelú osobu na Trenčiansky hrad zvýšila o 1,00 Euro, zároveň však s touto vstupenkou mohli návštevníci využiť vstup do ostatných pobočiek v kraji bezplatne.

V roku 2023 bola na všetkých pobočkách, spravovaných Trenčianskym múzeom v Trenčíne, plánovaná kumulovaná návštevnosť 150 000 návštevníkov, plán bol prekročený o 34,8 %. Tento fakt sa odrazil aj na úprave plánovanej návštevnosti na rok 2024, ktorá bola zvýšená na 170 000 návštevníkov.

ROZBOR ČINNOSTI ODDELENIA PREVÁDZKY A SPRÁVY BUDOV

Oddelenie prevádzky a správy budov v roku 2023, okrem základnej údržby objektov v správe Trenčianskeho múzea v Trenčíne vlastnými zamestnancami, zabezpečovala aj stavebné akcie, vykonávané dodávateľsky:

1. ***Výmenu vodovodnej prípojky na Trenčiansky hrad – II. etapa.*** Stavbu realizovala spoločnosť Termomont Dolná Krupá, s.r.o. Celkové náklady na opravu boli vo výške 190 914,84 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 28.04.2023.
2. ***Rekonštrukciu prístupovej komunikácie medzi prvou a druhou bránou Trenčianskeho hradu.*** Stavbu realizovala spoločnosť Somma s.r.o. Čadca. Celkové náklady na opravu boli vo výške 113 635,82 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 15.06.2023.
3. ***Náter striech na objektoch Katov dom a Uhrovec.*** Práce realizovala spoločnosť m3 s.r.o. Trenčín. Celkové náklady na práce boli vo výške 7 340,20 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 16.06.2023.
4. ***Rekonštrukcia bleskozvodnej sústavy objektov horného hradu.*** Stavbu realizovala spoločnosť terra m, s.r.o. Bratislava. Celkové náklady na práce boli vo výške 505 409,52 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 07.08.2023.
5. ***Oprava päty múru medzi prvou a druhou bránou – Trenčiansky hrad.*** Stavbu realizovala spoločnosť terra m, s.r.o. Bratislava. Celkové náklady na práce boli vo výške 3 864,00 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 31.08.2023.
6. ***Výmena strešnej krytiny na NKP Trenčiansky hrad - Veža bránová II.*** Stavebnú akciu realizoval Michal Pořícký. Náklady na opravu boli vo výške 32 241,84 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 09.10.2023.
7. ***Výmena strešnej krytiny na NKP Trenčiansky hrad - Vežička 1345/28,23.*** Stavebnú akciu realizoval Michal Pořícký. Náklady na opravu boli vo výške 17 040,00 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 09.10.2023.
8. ***Asanácia hospodárskych objektov – Podjavorinské múzeum Nové Mesto nad Váhom.*** Stavebnú akciu realizovala spoločnosť MiMaCs s.r.o. Čierny Brod. Celkové náklady na práce boli vo výške 21 500,00 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 19.12.2023.
9. ***Rekonštrukcia zvlhčovacieho systému v objekte Centrálného depozitára v Novom Meste nad Váhom.*** Stavebnú akciu realizovala spoločnosť Techklíma, s.r.o. Nové Mesto nad Váhom. Celkové náklady na práce boli vo výške 32 400,00 Eur s DPH. Práce boli ukončené v zmysle ZoD a prevzaté dňa 29.11.2023.

V priebehu roku 2023 sa zamestnanci oddelenia prevádzky a správy budov podieľali na úprave areálov Trenčianskeho hradu a ostatných pobočiek v správe Trenčianskeho múzea v Trenčíne.

Obr. 1: *Výmena vodovodnej prípojky na Trenčiansky hrad – II. etapa, pôvodný stav*

Obr. 2: *Výmena vodovodnej prípojky na Trenčiansky hrad – II. etapa, priebeh realizácie*

Obr. 3: *Rekonštrukcia prístupovej komunikácie medzi prvou a druhou bránou Trenčianskeho hradu - pôvodný stav*

Obr. 4: *Rekonštrukcia prístupovej komunikácie medzi prvou a druhou bránou Trenčianskeho hradu - po rekonštrukcii*

Obr. 5: Náter striech na objektoch Katov dom a Uhrovec - pôvodný stav Katov dom

Obr. 6: Náter striech na objektoch Katov dom a Uhrovec - po impregnácii Katov dom

Obr. 7: Náter striech na objektoch Katov dom a Uhrovec – pôvodný stav Uhrovec

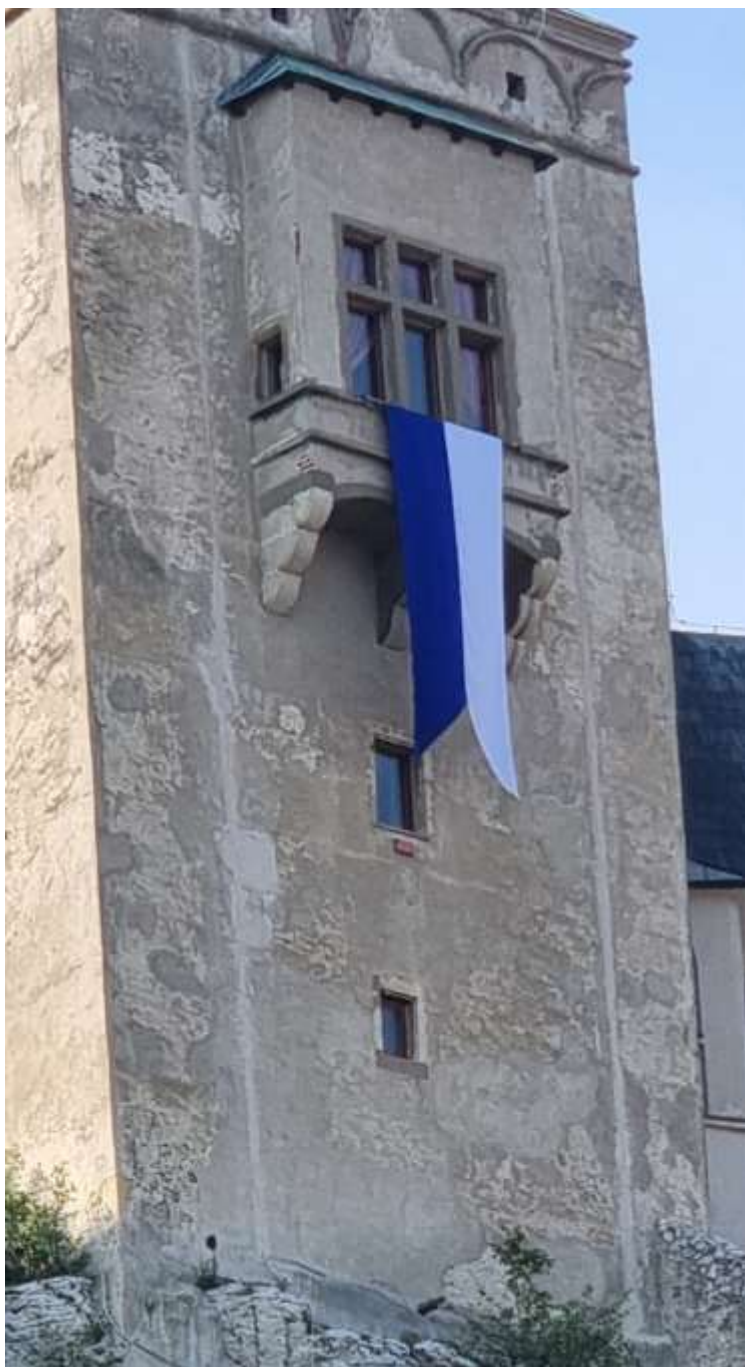
Obr. 8: Náter striech na objektoch Katov dom a Uhrovec – po impregnácii Uhrovec

Obr. 9: *Rekonštrukcia bleskozvodnej sústavy objektov horného hradu - priebeh prác*

Obr. 10: *Rekonštrukcia bleskozvodnej sústavy objektov horného hradu - priebeh prác*

Obr. 11: *Rekonštrukcia bleskozvodnej sústavy objektov horného hradu - priebeh prác*

Obr. 12: Oprava päty múru medzi prvou a druhou bránou Trenčiansky hrad – pôvodný stav

Obr. 13: Oprava päty múru medzi prvou a druhou bránou Trenčiansky hrad – stav po oprave

Obr. 14: Výmena strešnej krytiny na NKP Trenčiansky hrad - Vežička 1345/28,23 – pôvodný stav

Obr. 15: Výmena strešnej krytiny na NKP Trenčiansky hrad - Vežička 1345/28,23 – nový stav

Obr. 16: *Výmena strešnej krytiny na NKP Trenčiansky hrad - Veža bránová II – pôvodný stav*

Obr. 17: *Výmena strešnej krytiny na NKP Trenčiansky hrad - Veža bránová II – nový stav*

**ROZBOR HOSPODÁRENIA
TRENČIANSKEHO MÚZEA V TRENČÍNE
ZA ROK 2023**

Predkladá: Mgr. Peter Martinisko
riaditeľ Trenčianskeho múzea

I./A Vyhodnotenie nákladových položiek

Náklady predstavujú čerpanie bežných výdavkov a odpisy majetku.

5 – Náklady **2 751 468,51 €**

50 – Spotrebované nákupy **244 795,93 €**

501 – Spotreba materiálu **105 645,01 €**

V rámci nákladu 501 – Spotreba materiálu bolo čerpanie vykázané najmä na nákup:

- drobného hmotného majetku – v rámci projektu „Multimediálna miestnosť na Trenčianskom hrade“ boli zakúpené moderné technológie, ktoré umožnia zachovať interakciu s návštevníkmi Trenčianskeho hradu počas obdobia, kedy nebude možné hrad navštíviť osobne, napr. mobilná aplikácia, výpočtová technika, multifunkčné zariadenie, dron, a pod., ďalej boli obstarané hygienické zariadenia pre zlepšenie úrovne štandardov kultúrnej inštitúcie, napr. dávkovače mydla, dezinfekcie, utierok a germicídne žiariče; v rámci projektu TREBUCHET II., cieľom, ktorého je zvýšenie atraktívnosti kultúrneho a prírodného dedičstva pre obyvateľov a návštevníkov cezhraničného regiónu boli na Trenčiansky hrad zakúpené vonkajšie lavičky, pivné sety, smetné nádoby, reflektory, propagačné stojany a vlajky; z vlastných zdrojov z dôvodu skvalitnenia poskytovaných služieb návštevníkom Trenčianskeho hradu bol zakúpený prebaľovací pult, detské drevené skladačky, rečnícky pult, bistro stoly; pre oddelenie prevádzky budov boli obstarané šatníkové skrine, elektrické náradie, zväračka polyfúzna, chrániče sluchu, akumulátorový fúkač listia, aku kombinované kladivo; pre potreby odborných zamestnancov Trenčianskeho múzea v Trenčíne bol obstaraný fotoaparát a plombovacie kliešte; ďalej switche a zdroje, router, čističky vzduchu, pracovné stoly, elektrická uhlová brúska, rebrík a plastové palety – pre oddelenie Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom, výpočtová technika a mobilné telefóny pre potreby zamestnancov múzea a pod.

48 170,64 €

- predaj vstupeniek v cene obstarania 1,32 €
- OTE v obstarávacej cene 17,- až 33,- € 1 995,86 €
- kníh a časopisov 1 253,17 €
- materiál na svietenie 3 990,61 €
- materiál spotrebovaný na bežnú údržbu objektov TM 11 868,52 €
- konzervátorský materiál 813,64 €
- čistiaci materiál v sume 5 196,77 €
- spotreba kancelárskeho materiálu 12 412,34 €
- spotreba PHM 3 229,35 €
- ostatný materiál použitý do prevádzok TM (drobný materiál na opravy, úložné boxy, zámky, kľúče, náplň do lekárničky, materiál na akcie a pod.) 16 712,79 €

502 – spotreba energie **129 490,99 €**

v tom:

- elektrická energia 72 059,90 €
- plyn 55 693,31 €
- voda 1 737,78 €

504 – predaný tovar	9 659,93 €
- z toho komisionálny predaj	1 757,92 €
51 – Služby	394 390,26 €
511 – Opravy a udržiavanie	108 177,25 €
v tom:	
- údržba budov	67 230,84 €
v rámci údržby budov bola zabezpečená výmena vodovodných batérií v rámci projektu „TREBUCHET II.“, z vlastných zdrojov boli zabezpečené nasledovné opravy na Trenčianskom hrade: impregnácia krovu na Kasárni, výmena strešnej krytiny na dvoch vežiach a oprava päty múru medzi prvou a druhou bránou	
- opravy motorových vozidiel	1 248,60 €
- údržba strojov, prístrojov, zariadení - EZS, PC, kamerového systému, výpočtovej techniky, oprava krovínorezu, tepovača a hasiacich prístrojov	19 831,81 €
- reštaurovanie zbierkových predmetov	19 866,00 €
jedná sa o nasledovné zbierkové predmety z fondu Trenčianskeho múzea: Župné hodiny, Zakladacia listina trenčianskej židovskej synagógy z roku 1913, 3 ks zbierkové predmety v Karneri sv. Michala, 4 ks historických starých tlačí, historická cechová prikrývka a smútočné prikrývadlo cechu mlynárov z Lubiny z roku 1873	
512 – Cestovné	8 804,11 €
- jedná sa najmä o náklady na pracovné cesty zamestnancov správy budov, ktorí zabezpečujú údržbu vo všetkých objektoch Trenčianskeho múzea v Trenčíne a odborných zamestnancov, ktorí zabezpečujú prevoz zbierkových predmetov z Trenčianskeho múzea do Centrálného depozitára v Novom Meste n/V. Náklady na zahraničné pracovné cesty sú vykázané vo výške 1 471,27 €, jedná sa o pracovné cesty do Českej republiky, ktoré súvisia najmä s projektami EÚ na podporu cezhraničnej spolupráce.	
513 – Náklady na reprezentáciu	2 303,18 €
- reprezentačné náklady riaditeľa Trenčianskeho múzea a náklady na občerstvenie pri otvorení výstav	
518 – Ostatné služby	275 105,72 €
- telekomunikačné služby, počítačové siete	5 760,79 €
- poštové poplatky	973,75 €
- stočné	5 123,04 €
- drobný nehmotný majetok	2 509,20 €
- poplatky za školenia a semináre	2 400,80 €
- revízie elektro rozvodov, komínov, hasiacich prístrojov, plynových kotolní a tlakových nádrží vykonávané v zmysle platných právnych predpisov	22 397,64 €
- nájomné – za zapožičanie exponátov na výstavu	16 972,14 €
- odvoz komunálneho odpadu	12,53 €
- čistiarenské služby	277,40 €
- ochrana majetku	2 032,56 €
- propagácia, reklama a inzercia	10 619,59 €
- ostatné služby	206 026,28 €
v rámci ostatných služieb sú zahrnuté výdavky súvisiace s podujatiami – „Od Rimanov po Uhorsko“, vystúpenie „Panské kratochvíle“, sokoliarske vystúpenia počas celej sezóny, vystúpenia súvisiace s otváraním turistickej sezóny 2023, doboví animátori počas medzinárodného dňa detí, prenájom rozprávkových kostýmov, tanečno-hudobné	

vystúpenie na podujatí k Veľkej noci, mini farma počas celej sezóny, podujatie „Nočné prehliadky hradu: Povoláním kat“, realizácia projektu „Letné kino na hrade“, podujatie „Matúšove hradné slávnosti“, výstava „Pod krídlami draka“, vystúpenia na podujatí „Dejiny píšu víťazi“, podujatie Krampuslauf všetko na Trenčianskom hrade, ďalej sú tu zahrnuté: náklady súvisiace so službami BOZP a GDPR, odvoz finančných prostriedkov z tržieb, správa webovej stránky, odmena za prednášku, poskytnutie konzultačných služieb v oblasti prípravy múzejných expozícií, vývoz a zneškodnenie odpadu, dodávateľsky zabezpečené kosenie trávnatých plôch, výroba kľúčov, cestovné poistenie k zahraničným pracovným cestám, spustenie a konfigurácia pokladničného systému v hostingu, organizačné zabezpečenie podujatí SBS službou, zdravotný dozor na podujatiach, 3D skenovanie exteriéru Trenčianskeho hradu, asanácia hospodárskych objektov v Podjavorinskom múzeu v Novom Meste nad Váhom, zameranie hospodárskych subjektov v Podjavorinskom múzeu v Novom Meste nad Váhom a pod.

52 – Osobné náklady **1 540 778,42 €**

521 – Mzdové náklady **1 078 981,09 €**

v tom:

a) Čerpanie mzdových nákladov v roku 2022 **1 076 813,04 €**

v tom:

- tarifné mzdy	563 107,45 €
- náhrady mzdy	124 832,51 €
- jubilejné odmeny	3 363,00 €
- ostatné odmeny	112 357,50 €
- osobné príplatky	216 940,47 €
- príplatky za riadenie	8 501,68 €
- príplatky za soboty, nedele a sviatky	38 920,46 €
- nočné príplatky	4 521,70 €
- nadčasové príplatky	1 362,73 €
- pohotovosť	94,16 €
- príplatky za pohotovosť	35,47 €
- práca v čas. mzde	2 775,91 €

K 31.12.2023 bol priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný v počte 67 osôb, z toho zamestnanci kultúry v počte 22 a ostatní zamestnanci v počte 45.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách bol v počte 67 osôb, z toho zamestnanci kultúry v počte 22 a ostatní zamestnanci v počte 45.

Priemerná čistá mesačná mzda k 31.12.2023 bola vo výške 988,53 €.

b) Čerpanie nákladov na dohody mimo pracovného pomeru **2 168,05 €**

Dohody o vykonaní práce boli uzatvorené na sprievodcovské služby v pobočke Kúria Ambrovec Beckov, v pobočke Rodný dom Ľ. Štúra a A. Dubčeka Uhrovec, na kontrolu a korektúru textov pre oddelenie marketingu a na školenie prvej pomoci pre oddelenie hradu.

524 – Zákonné sociálne poistenie **375 209,88 €**

Jedná sa o vyplatené poistné a odvody do poistných fondov k vyplateným mzdovým prostriedkom.

525 – Ostatné sociálne poistenie **5 890,22 €**

Jedná sa o vyplatené doplnkové dôchodkové sporenie za zamestnávateľa. Trenčianske múzeum v Trenčíne prispieva zamestnancom vo výške 2% z objemu vyplatených miezd.

527 – <i>Zákonné sociálne náklady</i>	80 697,23 €
v tom:	
- tvorba sociálneho fondu	14 227,40 €
- OOPP	3 091,64 €
- nemocenské dávky	4 542,00 €
- odstupné	2 812,50 €
- odchodné	1 875,00 €
- príspevok na stravovanie	51 014,00 €
- príspevok na rekreácie	3 134,69 €
53 – <i>Dane a poplatky</i>	7 698,55 €
532 – <i>Daň z nehnuteľnosti</i>	4 676,31 €
538 – <i>Ostatné dane a poplatky</i>	3 022,24 €
- z toho komunálny odpad	2 289,24 €
54 – <i>Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť</i>	16 220,28 €
546 – <i>Odpis pohľadávky</i>	5 857,02 €
548 – <i>Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť</i>	10 363,26 €
v tom:	
- nákup zbierkových predmetov	8 780,00 €
- lekárske prehliadky	404,90 €
- ostatné	1 178,36 €
55 – <i>Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia</i>	527 534,90 €
551 – <i>Odpisy dlhodobého nehmotného a hmotného majetku</i>	511 976,90 €
- odpisy dlhodobého majetku financovaného aj z prostriedkov VUC aj z vlastných zdrojov	
553 – <i>Rezervy</i>	15 558,00 €
56 – <i>Finančné náklady</i>	7 249,85 €
563 – <i>Kurzové straty</i>	191,38 €
568 – <i>Ostatné finančné náklady</i>	7 058,47 €
- jedná sa o bankové poplatky	

I./B Vyhodnotenie výnosových položiek

6 – Výnosy **3 092 387,42 €**

60 – Tržby za vlastné výkony a tovar **1 112 066,26 €**

602 – Tržby z predaja služieb 1 103 027,96 €

v tom:

- tržby za vstupné 1 103 027,96 €

z toho: Katov dom 2 902,00 €

Trenčianske múzeum 1 629,10 €

Trenčiansky hrad 1, 090 230,46 €

Rodný dom Ľ. Štúra a A. Dubčeka v Uhrovci 4 752,40 €

Kostnica sv. Michala 1 389,50 €

Kúria Ambrovec Beckov 750,20 €

Podjavorinské múzeum v Novom Meste n/V 1374,30 €

Draškovičov kaštieľ v Čachticiach

(prevádzka zatvorená z dôvodu rekonštrukcie) 0,00 €

604 – Tržby za predaný tovar 9 038,30 €

- tržby za predaj propagačných materiálov a komisionálny predaj,
z toho komisionálny predaj 2 796,10 €

64 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti **140 352,18 €**

644 – Zmluvné pokuty, penále a úroky z omeškania 500,00 €

648 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti 139 852,18 €

- jedná sa najmä o nájomné z dlhodobých prenájmov časti objektu Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom, nájomné priestorov Trenčianskeho hradu, za archeologické výskumy a refundácie z vyúčtovania služieb za predchádzajúci rok

65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia **4 804,46 €**

658 – Zúčtovanie ostatných opravných položiek z prev. činnosti 4 804,46 €

66 – Finančné výnosy **2,26 €**

662 – Úroky	2,26 €
- úroky získané z vlastných finančných prostriedkov	

69 – Výnosy z bežných transf. a rozp. príjmov v štátnych RO a PO **1 835 162,26 €**

691 – Výnosy z bežných transferov z rozpočtu VUC	1 485 147,38 €
--	----------------

692 – Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu VUC	339 730,60 €
---	--------------

- vo výške odpisov dlhodobého majetku financovaného z prostriedkov VUC

693 – Výnosy samosprávy z bežných transferov zo ŠR a od iných subj. VS	8 617,60 €
--	------------

694 – Výnosy samosprávy z kapitálových transferov zo ŠR	1 666,68 €
---	------------

Výsledok hospodárenia za rok 2023 (pred zdanením)	353 719,23 €
Splatná daň z príjmov (591)	12 800,32 €
Výsledok hospodárenia po zdanení	340 918,91 €

Rok 2023 sa niesol v znamení naďalej rastúceho záujmu návštevníkov Trenčianskeho múzea a predovšetkým Trenčianskeho hradu. Tento pozitívny fakt celkom odôvodnene pripisujeme investíciám z vlastných zdrojov na skultivovanie zóny pre návštevníkov, ako aj rastu príspevkov z projektov, financovaných z európskych zdrojov. Osobitne k tomuto výsledku dopomohli tematické aktivity pre návštevníkov na zatriaktívnenie celého hradného komplexu.

Rok 2023 tržbami, ako aj hospodárskym výsledkom, prekonal dosiaľ najlepší pred-Covidový rok 2019, a to aj napriek skokovému nárastu cien energií a stavebných materiálov. Osvedčil sa nám citlivý prístup k rastu cien vstupného, a to najmä kvôli silnej inflácii a predvídanie spotrebiteľského sentimentu.

V roku 2023 sa podarilo vytvoriť pozitívne predpoklady pre ďalší rast tržieb aj pozitívneho hospodárenia v nasledujúcich obdobiach.

II. ČERPANIE KAPITÁLOVÝCH PROSTRIEDKOV

700 - Kapitálové výdavky **735 641,52 €**

710 – Obstarávanie kapitálových aktív **735 641,52 €**
z toho:

711003 – Softvéru **15 000,00 €**

- mobilná aplikácia „Multilingválny sprievodca Trenčianskym hradom“ zakúpený z prostriedkov EÚ - projekt „Multimediálna miestnosť na Trenčianskom hrade“ (operačný program IROP)

713 – Nákup strojov, prístrojov, techniky a náradia **87 298,20 €**
z toho:

713001 – Nákup interiérového vybavenia **2 228,28 €**

713002 – Nákup výpočtovej techniky **5 893,05 €**

713004 – Nákup prevádzkových strojov, prístrojov... **79 176,87 €**

- rozpočtové podpoložky 713001 až 713004 zahŕňajú výdavky na realizáciu dvoch projektov. V rámci projektu „Multimediálna miestnosť na Trenčianskom hrade“ (operačný program IROP) boli zakúpené moderné technológie, ktoré umožnia zachovať interakciu s návštevníkmi Trenčianskeho hradu počas obdobia, kedy nebude možné hrad navštíviť osobne, napr. výpočtová technika a súbor audio-vizuálnej techniky, ktorým je vybavená multifunkčná miestnosť na Trenčianskom hrade, dron a pod.. ďalej boli obstarané hygienické zariadenia pre zlepšenie úrovne štandardov kultúrnej inštitúcie, napr. bezdotykové batérie, bezdotykové hygienické zariadenia a mobilné germicídne žiariče. V rámci projektu „TREBUCHET II., (operačný program INTERREG), cieľom ktorého je zvýšenie atraktívnosti kultúrneho a prírodného dedičstva pre obyvateľov a návštevníkov cezhraničného regiónu boli na Trenčiansky hrad zakúpené remeselné prezentačné stánky, drevená skladacia tribúna, pódium, vonkajšie lavičky, pívne sety, smetné nádoby, reflektory, propagačné stojany a vlajky.

716 – Prípravná a projektová dokumentácia **17 868,00 €**

- 2 268,00 € - ZF 46 - projektová dokumentácia turisticko-informačného centra v Draškovičovom kaštieli v Čachticiach. V kaštieli toho času prebieha kompletná rekonštrukcia objektu v rámci projektu, ktorý bude financovaný z prostriedkov FM EHP a ŠR SR.
- 15 600,00 € - ZF 46 - projektová dokumentácia k obnove vybraných objektov juhovýchodnej časti hradného jadra

717002 – Rekonštrukcia a modernizácia stavieb a ich TZ **574 295,32 €**

- 98 382,00 € - ZF 46 - stavebné práce v zmysle zmluvy o dielo na realizáciu zákazky „Výmena vodovodnej prípojky – Trenčiansky hrad“
- 360 335,78 € - ZF 46 – stavebné práce na investičnej akcii „Rekonštrukcia bleskozvodnej sústavy objektov horného hradu v Trenčíne“

- 113 629,94 € - ZF 46 – stavebné práce na investičnej akcii „Rekonštrukcia prístupovej komunikácie medzi prvou a druhou bránou Trenčianskeho hradu
- 1 947,60 € - ZF 46 – dodanie a montáž sadrokartónovej priečky do priestorov Letnej veže
- Trenčiansky hrad

718005 – Rekonštrukcia špeciálnych strojov, prístrojov

32 400,00 €

- rekonštrukcia zvlhčovacieho systému v objekte Centrálného depozitára v Novom Meste nad Váhom

719002 – Nákup umeleckých diel a zbierok

8 780,00 €

- v rámci tejto rozpočtovej podpoložky boli zakúpené nasledovné zbierkové predmety a predmety kultúrnej hodnoty:
 - originálny barokový hodinový stroj z 18. storočia
 - obraz „Kameňolom v Trenčianskej Teplej“ od Františka Studeného
 - krojová bábika z Trenčianskej Teplej, 60-te roky 20. storočia
 - tradičný ľudový odev Častkovce a Moravské Lieskové
 - obraz „Portrét Krištofa Urganoviča“ z 18. storočia
 - Podobizeň Ľudovíta Štúra – sadra, v. 77,5 cm od L. Majerského